

Ἑταιρεία Φυσικῶν Μελετῶν

Σελίδες Ἀπ'τὴ Φωκίδα

Χαλκοῦν Φωκέων 357 - 346 π.Χ.

Ἀμφισσα

2014

ΤΙΤΛΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	: ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠ' ΤΗ ΦΩΚΙΔΑ Έκδίδεται κάθε τρίμηνο Τεύχος 152, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2014 Κωδικός Έντύπου 073730																					
ΙΔΡΥΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ	: Έταιρεία Φωκικών Μελετών Άγ. Θεοδώρων 19, Άμφισσα, Τ.Κ. 331 00 Τηλέφωνο: 22650 29.678 e-mail: efmeleton@yahoo.gr																					
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ	: Νικόλαος Δ. Καστανάς Όδός Ι. Γιδογιάννου 9 - Άμφισσα Τ.Κ. 331 00, Τηλ. 22650 28.991 - 22650 79.174																					
ΥΠΕΥΘ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ	: Εὐθύμιος Κ. Σανιδᾶς Ίωαννίνων 6, Μοσχᾶτο Τ.Κ. 185 43, Τηλ. 210 94 14 233																					
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	: <table><tr><td>Ιωάν. Γ. Ράμμος</td><td>Πρόεδρος</td><td>Ε.Φ.Μ.</td></tr><tr><td>Ι.Β. Τσινταβής</td><td>Άντιπρόεδρος</td><td>»</td></tr><tr><td>Βιβή Καστρίτη</td><td>Γραμματέας</td><td>»</td></tr><tr><td>Χαρ. Παναγιωτόπουλος</td><td>Ταμίας</td><td>»</td></tr><tr><td>Γ. Μαστρογιαννόπουλος</td><td>Έφορος</td><td>»</td></tr><tr><td>Νικ. Κοκολόγος</td><td>Μέλος</td><td>»</td></tr><tr><td>Γ. Κουτσοκλένης</td><td>Μέλος</td><td>»</td></tr></table>	Ιωάν. Γ. Ράμμος	Πρόεδρος	Ε.Φ.Μ.	Ι.Β. Τσινταβής	Άντιπρόεδρος	»	Βιβή Καστρίτη	Γραμματέας	»	Χαρ. Παναγιωτόπουλος	Ταμίας	»	Γ. Μαστρογιαννόπουλος	Έφορος	»	Νικ. Κοκολόγος	Μέλος	»	Γ. Κουτσοκλένης	Μέλος	»
Ιωάν. Γ. Ράμμος	Πρόεδρος	Ε.Φ.Μ.																				
Ι.Β. Τσινταβής	Άντιπρόεδρος	»																				
Βιβή Καστρίτη	Γραμματέας	»																				
Χαρ. Παναγιωτόπουλος	Ταμίας	»																				
Γ. Μαστρογιαννόπουλος	Έφορος	»																				
Νικ. Κοκολόγος	Μέλος	»																				
Γ. Κουτσοκλένης	Μέλος	»																				

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΤΑΙΣΘΗΣΙΕΣ: α. Ό π. Κοσμάς ό Αιτωλός	1/7709
β. Άλλο ένα όλοκαύτωμα	3/7711
γ. Έθνικοί Εὐεργέτες.....	3/7711
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Γ.: α. Άρχιμηνιά κι Άρχιχρολιά άρχή καί άρχή καλός μας χρόνος	4/7712
β. Στο κυνήγι τής τύχης	8/7716
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΗ: Ένα ποτήρι δροσερό νερό καθαρίο.	11/7719
π. ΧΡΥΣΟΣΤ. ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΥ: Ό Φωκίδος Άθηνάγορας.....	17/7725
ΙΧΝΗΛΑΤΗ: Έ ρόκα	37/7745
BENATHS ANT.: Ξεφύλλισμα παλαιών έφημερίδων.....	43/7751
ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ: Άπ' τή χλωρίδα τής Φωκίδας (Η Μουριά)	44/7752
ΝΤΟΜΑΛΗ ΣΤ.: Σάν τά ζούζουλα.....	44/7752
ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ	48/7756

ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΕΣ

α. Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Μέ τήν εὐκαιρία τῶν 300 χρόνων ἀπό τή γέννηση τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ λίγα λουλούδια θά προσφέρουμε στούς ἀναγνώστες μας, μαζεμένα ἀπό τό ἀπέραντο καί κατάμεστο περιβόλι τοῦ Ἁγίου .

Ὁ Πατροκοσμᾶς γεννήθηκε στό μικρό χωριό τῆς Αἰτωλίας, Μέγα Δένδρον τό 1714. Σέ ἡλικία 8 χρονῶν ἔρχεται στό Μοναστήρι τῆς Σεγδίτσας, στό ὁποῖο λειτουργοῦσε Σχολεῖο, γιά νά πάρει τά πρῶτα γράμματα ἀπό τόν σοφό ιεροδιδάσκαλο Γεράσιμο Λύτσικα. Ἐπειτα ἀπό 10 χρόνια φορτωμένος μέ γνώσεις, ἀρετές καί θάρρος πῆγε στό Ἅγιο Ὅρος γιά νά συμπληρώσει τίς σπουδές του καί κατέληξε στό Μοναστήρι τοῦ Φιλόθεου.

Σέ ἐκεῖνα τά χρόνια τα δύσμοιρα, ἡ πνευματική κατάπτωση τοῦ Γένους τῶν Ἑλλήνων ἦταν πολύ μεγάλη κυρίως ἀπό τήν ἔλλειψη κάθε μορφῆς παιδείας. Τό γένος βυθισμένο στήν ἀμάθεια καί τό σκοτάδι τῆς, εἶχε φτάσει σέ πρωτόγονη κατάσταση. Ἀκόμα καί οἱ παπᾶδες καί οἱ Ἐπίσκοποι δέν μπορούσαν νά μεταδίδουν στό λαό τά ὑψηλά διδάγματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Αὐτή ἡ θλιβερή κατάσταση ἀνησύχησε ἰδιαίτερα τήν εὐαίσθητη ψυχή τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ καί μία μέρα κλεισμένος στό κελί τοῦ ὁραματίστηκε τόν ξεσηκωμό τῶν σκλάβων Ἑλλήνων. Ἄκουγε μία φωνή ποῦ τοῦ ἔλεγε: «Κοσμᾶ τό Ἔθνος καίγεται κι ἐσύ ἀναπαύεσαι;» Τότε γιά νά λύσει τό πρόβλημά Του, πῆρε τήν Ἁγία Γραφή, τήν ἄνοιξε -ὅπως κάνουν οἱ καλόγηροι- καί τά μάτια Του ἔπесαν πάνω στήν ἀράδα: «Μηδεῖς τό ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλά καί τό τοῦ ἐτέρου ἔκαστος» (Α΄ Κορινθ. 10-24). Ἄς μή ζητᾶ κανεῖς μόνο το δικό του συμφέρον, ἀλλά καί τό συμφέρον τοῦ ἀδελφοῦ του, Τοῦ ἔλεγε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἐπειτα ἀπό αὐτό πῆρε τήν ἀπόφαση. Ἐγκατέλειψε τό Μοναστήρι, πῆγε στήν Πόλη, βρῆκε τόν Πατριάρχη Σεραφεῖμ καί πῆρε ἀπ' αὐτόν τήν ἄδεια νά ἀρχίσει τό Εὐαγγελικό Του κήρυγμα.

Τέσσερις μεγάλες ἀποστολικές περιοδεῖες ἔκανε σέ ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα. Πύρισε ὅλα σχεδόν τά νησιά τοῦ Αἰγαίου, Θράκη, Μακεδονία, Στερεά Ἑλλάδα καί Ἡπειρο ὅπου στίς 24 Αὐγούστου τοῦ 1779 Τόν κρέμασε ὁ Κούρτ Πασάς στό Βεράτι καί μετά πέταξε τό ἄψυχο σῶμα Του στόν ποταμό Ἄψο, ἀπό ὅπου μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες, τό

ἀνέσυρε ἓνα παπάς, ὁ παπά-Μάρκος. Ἄς σημειωθεί ἐδῶ ὅτι ὁ παπᾶς δέν θά Τόν κρεμούσε, ἀφοῦ καί τή διδασχῇ Τοῦ ἀκόμα εἶχε ἀκούσει, ἄν οἱ μισόχριστοι καί θεοκτόνοι Ἑβραῖοι δέν ἐπέμεναν.

Ὁ Ἐθνοφωτιστής π. Κοσμάς στίς περιοδεῖες Του μιλοῦσε στό λαό καί τό δίδασκε μέ πυρίνο ζῆλο, μεταδίδοντας τοῦ τή φλόγα τῆς Καρδιάς Του. Τά λόγια Του γιά τήν παιδεία ἀνατάραξαν τίς ναρκωμένες ψυχές τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων καί τούς μετᾶγγιζαν τόν πόθο τῆς

μαθήσεως. Πίστευε καί τήν πίστη Τοῦ αὐτή τή μετέδιδε στούς σκλαβωμένους. Ὅτι μέ τά γράμματα θά βγεῖ τό σκλαβωμένο Ἔθνος ἀπό τήν ἀμάθεια στήν ἀρχή καί τή σκλαβιά κατόπιν.

Κατόρθωσε νά κτίσει 200 σχολεῖα. Μέ τή δράση Του σάρωσε τήν ἀμάθεια, τήν βαρβαρότητα, τήν κακία, τήν πολυτέλεια καί τό μίσος καί ἔσπειρε τήν ἀγνότητα, ξύπνησε τήν Ἐθνική συνείδηση σέ ἓνα λαό πού εἶχε ξεχάσει τόν προορισμό του καί ἔπλασε ἀνθρώπους γιά τήν ἀναγέννηση καί τή Μεγάλη Ἐπανάσταση.

Ἄφησε 12 ἐπιστολές καί 9 “διαδασχές”, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν μία πραγματική βρυσσομάνα ἀλήθειας καί νουθεσιῶν, μία πυξίδα γιά κάθε ψυχή πού θέλει νά βρεῖ τό σωστό της δρόμο. Ἔκανε ἀρκετά θαύματα. Ἦταν καί προφήτης. Σῶζονται γύρω στίς 125 προφητείες Του, πού ἀπό αὐτές οἱ περισσότερες ἐπαλήθευσαν καί μερικές περιμένουν τήν ἐκπλήτωση τους.

Ἡ ὅλη δράσης του φαίνεται στή σχετική πράξη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῆς 20 Ἀπριλίου 1961, μέ τήν ὁποία ὁ π. Κοσμάς χαρακτηρίζεται Ἅγιος, ἡ ὁποία μαρτυρία τό χαρακτήρα καί τό ἔργο Του.

Γ.Ν.Κ.

β. ΕΘΝΙΚΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Ἡ 30 Σεπτεμβρίου ἔχει ὀριστεῖ ὡς ἡ ἡμέρα μνήμης “ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ” καί λέγοντας “εὐεργέτης” πρέπει νά ξέrouμε ὅτι αὐτός εἶναι ἐκεῖνος πού ἐκτελεῖ μία καλή πράξη καί ὠφελεῖ ἄλλους. Τόν τιμητικό τίτλο τοῦ Ἐθνικοῦ Εὐεργέτου καί τοῦ μεγάλου Εὐεργέτου φέρουν ἄτομα πού προσφέρουν μεγάλες ὑπηρεσίες διαθέτοντας χρήματα γιά ἐθνικούς σκοπούς καί σέ κοινωνικῆς ἰδρύματα.

Μεγάλοι Ἐθνικοί Εὐεργέτες θεωροῦνται οἱ:

Γ. Ἀβέρωφ, Συγγρός, Βαρβάκης, Ζάππες, Ἀρσάκης, Σίνας, οἱ Βαλλιάνοι κ.ἄ.

Ἡ Ἀμφισσα ἔχει τήν τύχη νά ἔχει εὐεργέτες ἀρκετούς καί μεγάλους ὅπως τόν Ν. Γιαγτζή καί τόσους ἄλλους, τούς ὁποίους ἡ Ἀμφισσα τιμᾷ ιδιαίτερα.

Ἐμεῖς πρέπει νά τούς εὐχαριστοῦμε, νά τούς μακαρίζουμε καί νά τούς μιμούμεθα ὅλους.

Γ.Ν.Κ.

γ. ΑΛΛΟ ΕΝΑ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ

Ἦταν 16 Αὐγούστου τοῦ 1943, ὅταν μία Γερμανική δύναμη ἀπό 400 Ναζί μπαίνει στό χωριό Κομμένο Ἄρτας καί τό καταστρέφει ὁλοσχερῶς καί ἐκτελεῖ 317 κατοίκους του, ἀπ' τούς ὁποίους οἱ 145 ἦταν ἄνδρες καί οἱ 172 γυναικόπαιδα.

Καί ἔχουμε στήν Πελοπόννησο τά Καλάβρυτα, στήν Στερεά Ἑλλάδα τό Δίστομο καί στήν Ἡπειρο τό Κομμένο τῆς Ἄρτας, ἀλλά καί ἄλλοῦ.

Καί ὅλα αὐτά πρός δόξαν τῆς ... Ἀρίας φυλῆς...

Γ.Ν.Κ.

Πρωτοχρονιά

“Ἀρχιμηνιά κι Ἀρχιχρονιά, ἀρχή καλός μας χρόνος”

Τοῦ Γεωργίου Δ. Ἀναγνωστοπούλου

“Ὅλα καλά κι ὅλα εὐλογημένα τίς χρονιάρες μέρες τοῦ “Δωδεκαήμερου”.

Μιά εὐφροσύνη, μία ἱλαρή εἰκόνα γαλήνης καί μακαριότητος ξεχύνεται καί σκορπίζει τήν ἀγαλλίαση καί εὐτυχία στήν χειμωνιάτικη ἀτμόσφαιρα πού γαληνεύει τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων τοῦ μόχθου καί καταπραΰνει τά πάθη καί τοὺς καημούς τοῦ κόσμου. Εἶναι ἡμέρες χαρᾶς καί τῆς γιορτῆς.

Προηγείται ἡ ταπεινή Φάτνη τῆς Βηθλεέμ κι ἀκολουθεῖ ὁ Αἱ Βασίλης. Ὁ καινούργιος χρόνος ἔρχεται –ἔτσι τόν θέλουμε νά ἔρχεται– μέ δῶρα κι ἐλπίδες πολλές.

Στό φτωχικό παμπάλαιο τζάκι τοῦ χωριοῦ ἢ στό ὑπερμοντέρνο... καλοριφέρ τῆς πόλης, τά παπουτσάκια τοῦ παιδιοῦ περιμένουν τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς τόν ἐκ Καισαρείας καλοκάγαθο ἐπισκέπτη.

Στά γραφικά σπιτάκια τοῦ χωριοῦ, ἐκεῖ ὅπου τα ξενόφερτα ἔθιμα δέν μπόρεσαν ἀκόμα νά μεταβάλλουν τίς σκέψεις καί τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων, νά τοὺς στερήσουν τήν ζεστασιά τῆς πίστεως πού λάτρεψαν οἱ πατέρες τους, ἐκεῖ οἱ γιορταστικές αὐτές ἡμέρες ἔχουν μία στενή γραφική ὠραιότητα.

Σ’ αὐτό τό ἀμόλευτο περιβάλλον τοῦ χωριοῦ ἀποζητᾶμε ἀκόμα τήν εὐφροσύνη αὐτῇ περίοδο τήν γλυκιά θαλπωρή πού δίνει τό τζάκι. Ἐκεῖ τα βράδια τοῦ Δωδεκαήμερου σάν ἔπεφτε τό βαθύ σούρουπο κι ὁ παγωμένος ἀγέρας θρηνηλογοῦσε μακρόσυρτα καί ἀσταμάτητα στά γυμνοκλώναρα τοῦ κήπου, στήν παραστιά τριζοβολοῦσαν τά ξερά ἐλατήσια κούτσουρα καί παιγνίδιζαν πασίχαρα οἱ κίτρινες καί γαλάζιες φλόγες τῆς φωτιάς, στό παραγώνι, διπλωμένη στό χαμηλό σκαμνί τῆς ἡ γιαγιά, αἰώνιο σύμβολο ροῦ παραμυθιοῦ, ἀνασκόλευε τήν φωτιά καί τίς ἀναμνήσεις τῆς καί ἱστοροῦσε, ὅλο ἱστοροῦσε στά παιδαρέλια πού τήν τριγύριζαν, γιά πράματα καί θαύματα“, γιά ξω-

τικά καί καλικάτζάρους, γιά μύθους καί δοξασίες τῶν ἡμερῶν καί ἱστορίες ἀπό τά περασμένα, κρατώντας ζωντανή τήν παράδοση καί τό τραγούδι τῆς φυλῆς μας.

Γύρω ἀπό τήν Πρωτοχρονιά στρέφεται τό "Δωδεκαήμερο", οἱ ἅγιες ἡμέρες πού ἀρχίζουν ἀπό τά Χριστούγεννα καί τελειώνουν μέ τά Φῶτα. Τό Ἑλληνικό ἐορτολόγιο καί οἱ παραδόσεις τοῦ λαοῦ μᾶς δίνουν μία ξεχωριστή θέση στό Δωδεκαήμερο, τοῦ ὁποῖου τά ἔθιμα εἶναι τόσο γραφικά καί ἰδιαίχοντα στήν Ἑλλάδα. Μολονότι ὅμως ἡ ἐορτάσιμη αὐτή περίοδος χαρακτηρίζεται κυρίως ἀπό τή θρησκευτικότητά της, ἡ ἡμέρα τῆς Πρωτοχρονιάς ξεχωρίζει ἰδίως ὡς κοσμική γιορτή.

Τόσο στή Χώρα μας, ὅσο καί σ' ὅλο τόν κόσμο, ἡ Πρωτοχρονιά εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς μεγάλης χαρᾶς, πού πλημμυρίζει τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων πού πανηγυρίζουν τόν ἐρχομό τοῦ Νέου Ἑτους. Ἡ Πρώτη αὐτή ἡμέρα τοῦ Καινούργιου Χρόνου ἀνατέλλει γεμάτη ἀπό ἐλπίδες καί ὑποσχέσεις γιατί κάθε Νέο Ἑτος θεωρεῖται ἀπ' ὅλους μας ἐλπιδοφόρο.

Οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι τά πράγματα θ' ἀλλάξουν πρὸς τό καλλίτερο κατὰ τήν διάρκεια τοῦ Χρόνου πού ἀρχίζει καί μέ αὐτήν τήν ἐντύπωση, πού δημιουργεῖ συναισθήματα χαρᾶς καί εὐχαρίστησης, ὑποδέχονται τήν Πρωτοχρονιά:

"Ἀρχιμηνιά κι Ἀρχιχρονιά, ἀρχή καλὸς μας χρόνος"

Αὐτό εἶναι τό πιό γνωστό ἄσμα τῶν Ἀγιοβασιλιάτικων καλάντων. Ὅμως κάθε περιοχὴ ἔχει καί τά δικά της κάλαντα, πού μάλιστα διαφέρουν καί ἀπό χωριό σέ χωριό, πού δίνουν ἓνα τοπικό γραφικό χρῶμα. Τό ἴδιο φυσικά συμβαίνει καί μέ τά ἄλλα ἔθιμα καί τίς δοξασίες, πού παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία καί ξεχωριστὴ γραφικότητα. Πλῆθος εἶναι οἱ παραλλαγές. Γιατί ὅλες αὐτές οἱ ἐκδηλώσεις δέν εἶναι ἄσχετες πρὸς τό φυσικό καί κοινωνικό περιβάλλον, ἀλλὰ βρίσκονται σέ ἄμεση σχέση μέ αὐτό.

Ἐνα ἀπό τά πολλά διαδομένα ἔθιμα τῆς πατρίδας μᾶς εἶναι ἡ ἀγιοβασιλιάτικη κουλούρα πού μέσα βρισκόταν καί τό ἀπαραίτητο νόμισμα, ἡ ἀσημένια δραχμή, τό φλουρί κ.λ.π. Οἱ κουλουῖρες εἶναι ἀληθινὰ ἀριστουργήματα λαϊκῆς τέχνης. Θρησκευτικά σύμβολα, λουλούδια μέ ἓνα ἀπίθανο "καλλιτεχνικό" ἔνστικτο, μεταβάλλουν τό ζυμὰρι σέ ἓνα, θά ἔλεγε κανεῖς, ἔργο τέχνης.

Τά παλιότερα χρόνια, ἀλλὰ καί σήμερα ἀκόμα σέ μερικά χωριά, οἱ κοπέλες τά χαράματα παίρνουν γλυκά καί πηγαίνουν στά πηγάδια τοῦ χωριοῦ. Ἐκεῖ ἀφήνουν τήν προσφορά τοῦς λέγοντας: "Σάν τό ἀστείρευτο νερό, ἔτσι νά τρέχουν καί σέ μᾶς τά καλά στὸν χρόνο

πού έρχεται”. Έπειτα γεμίζουν τίς βαρέλες μέ νερό καί γυρίζουν στό σπίτι πάλι άμίλητες για νά πιούν όλοι το “άμίλητο νερό”.

Γενικά ή ήμέρα τής Πρωτοχρονιάς, αὐτή καθεαυτή, εἶναι μία ήμέρα έπισκέψεων καί εὐχών. Προσέχουν ιδιαίτερα τότε πολλοί άνθρωποι πώς θά περάσουν αὐτή τήν ήμέρα. Μία παλιότερη αλλά ακόμα καί σήμερα ισχυρή αντίληψη, υποστηρίζει ότι όπως θά περάσει κανείς τήν πρώτη ήμέρα τοῦ χρόνου, έτσι θά περάσει καί όλον τόν υπόλοιπο χρόνο.

Αν δηλαδή βγείς κερδισμένος στά χαρτιά τήν Πρωτοχρονιά, τοῦτο σημαίνει ότι καί όλόκληρο τόν χρόνο θά βρίσκεσαι κερδισμένος. Θά έλεγε κανείς ότι ή αρχαία γνωμική παροιμία πού υποστηρίζει ότι “ή αρχή εἶναι τό ήμισύ του παντός” βρίσκει τήν ήμέρα τής Πρωτοχρονιάς καί στίς αντιλήψεις πού τήν συνοδεύουν τήν ιδεώδη κυριολεκτικά έφαρμογή της.

Γι’ αὐτόν ακριβώς τόν λόγο πολλοί προσέχουν αὐτήν τήν πρώτη ήμέρα τοῦ χρόνου νά μήν κλάψουν, ούτε καί νά χάσουν τίποτα, ούτε δανείζουν τό παραμικρό πράγμα σέ τρίτους γιατί φοβούνται ότι όλόκληρο τόν χρόνο ένδέχεται νά παθαίνει τίς ίδιες άναποδιές. Δηλαδή νά χάνουν διαρκώς, νά αποστεροῦνται χρήματα καί πράγματα πού ίσως δέν πρόκειται νά ξαναπάρουν, τέλος νά περιπλέκονται σέ συνθήκες πού θά προκαλοῦν μόνο δάκρυα.

Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, τώρα ότι, σύμφωνα μέ μία τέτοια ψυχολογία, αν ό καταστηματοάρχης άδιαφορήσει καί δέν πάει νά ανοίξει τό κατάστημά του, ένδέχεται ό ρυθμός καί τό ύφος τής πρώτης ήμέρας νά προαιωνίζει καί κάποιο όριστικό κλείσιμο τοῦ καταστήματος μέσα στόν χρόνο. Γι’ αὐτό κάθε Πρωτοχρονιά, πολλά από τά κεντρικά καταστήματα τών Αθηνών καί τοῦ Πειραιώς, όπως ασφαλώς καί τών άλλων έμπορικῶν πόλεων τής Ελλάδας, ένῶ παραμένουν κλειστά, ώστόσο δέχονται μία ξαφνική επίσκεψη. Τό άφεντικό, ό ιδιοκτήτης τοῦ καταστήματος, έρχεται τέτοια χρονιάρα μέρα για νά καλημερίσει τό μαγαζί του καί νά εὐχηθεῖ τόν καινούργιο χρόνο νά εἶναι εὐτυχισμένος καί για τό μαγαζί καί για τόν ιδιοκτήτη του.

Σέ πάρα πολλά σπίτια, τέτοια μέρα προσέχουν, ποιός θά εἶναι εκείνος πού θά έρθει καί θά πρωτομπεῖ στό σπίτι. Προσέχουν επίσης, αν χρειαστεί νά βγοῦν έξω στήν αὐλή τους για νά ρωτήσουν κάτι τούς γείτονές τους, νά έχουν νιφτεῖ, νά έχουν περιποιηθεῖ τό πρόσωπό τους καί νά μήν εἶναι άνιφτοι, άρα έστίες νυχτερινοῦ μιάσματος.

Στά χωριά τής περιοχῆς μας, αλλά καί άλλου, συνηθίζουν νά σπᾶνε ένα ρόδι καί νά ρίχνουν ένα λιθάρι πρωί-πρωί μέσα στό σπίτι

καί νά λένε: “Σάν τό λιθάρι γέροι καί σάν τό ρόιδο γεμάτοι.” Στήν εὐχή τούτη, πού τήν λένε συνοδεύοντας τό σπάσιμο τοῦ ροδιοῦ καί τό ρίξιμο τοῦ λιθαριοῦ, ἀναγνωρίζουμε τόν καημό τῆς φτωχολογιάς. Εὐχονται γεροσύνη σάν τό λιθάρι καί τσέπη γεμάτη “στουμπωτή” σάν τό γεμάτο ρόιδο.

Ἰδιαίτερα λαχταριστή ἡ περίοδος τούτη γιά τόν παιδοκόσμο, πού βρίσκει τήν εὐκαιρία νά ξεχάσει γιά λίγο τίς σκοτοῦρες τοῦ θρανίου, νά δρέφει τίς ἀποκλειστικές συγκινήσεις καί τά φιλέματα τῶν καλοκυράδων ἀπό τά κάλαντα, νά μπολιάσει τίς ἀγνές ψυχές τους μέ τήν γλυκιά λαχτάρα καί τό τρυφεροί μυστήριο τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ καλοκάγαθου ἀσπρομάλλη γέροντα, πού ἔρχεται “ἀπό τήν Καισαρεία” φορτωμένος μέ χίλια δύο καλούδια.

Ἔτσι τόν θέλει ἡ λαϊκή παράδοση τόν Αἰ-Βασίλη, τόν Πατέρα τῆς ἐκκλησίας μας. Μπορεῖ τά ἔθιμα καί οἱ δοξασίες γιά τίς ἡμέρες τοῦ Δωδεκαημέρου νά διαφέρουν ἀπό περιοχή σέ περιοχή καί ἀπό χωριό σέ χωριό, ἀλλά σέ ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα κανεῖς ἄλλος Ἅγιος δέν κατάκτησε τήν λαϊκή ψυχή τόσο ὅσο ὁ Μέγας Βασίλειος.

Ὁ λαός μας ἔδωσε στά κάλαντα, στά ἔθιμα καί στίς παραδόσεις τοῦ ξεχωριστή θέση στόν πρόθυμο, τόν γενναιόδωρο, τόν γλυκύτατο ἀσπρομάλλη γέροντα τῆς Πρωτοχρονιάς, πού κάθε χρόνο μᾶς ἔρχεται ἀπ' τήν Ἀνατολή μέ τόσες ἐλπίδες κρυμμένες στόν σάκο του, μαζί μέ τά παιγνίδια τῶν παιδιῶν, πού τούς εἶναι ὁ πιό ἀγαπημένος Ἅγιος.

Ἀγία Εὐθυμία, Δεκέμβριος 2009

Πρωτοχρονιά

Στό κυνήγι τῆς Τύχης

Τοῦ Γεωργίου Δ. Ἀναγνωστοπούλου

Μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἐορτῶν τοῦ Δωδεκαημέρου, ἡ Τράπουλα, τά “χαρτιά” ὅπως λέμε, παίρνουν τήν καλλίτερη ἐθιμική θέση στίς πολλές ἄλλες ἐκδηλώσεις τῶν ἡμερῶν. Τώρα τίς γιορτές, λοιπόν, λίγο πολύ, ὅλος ὁ κόσμος πιάνει τά χαρτιά, τήν ρουλέτα, τό “πάρτα ὅλα”. Γιά τό “γούρι” πού λέμε. Νά πάει καλά ἡ χρονιά....

Ὅμως ἡ μανία τοῦ παιχνιδιοῦ ὑπῆρχε στόν ἄνθρωπο ἀπό τά πρῶτα βήματα τῆς ζωῆς του. Εἴμαστε ὅλοι δεμένοι μέ τήν τύχη, γι’ αὐτό δέν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία. Ἀπό τή στιγμή πού θά γεννηθοῦμε δέν κάνουμε τίποτε ἄλλο ἀπό τό νά “παίζουμε”, ἀφοῦ ποτέ δέν μποροῦμε νά εἴμαστε σίγουροι γιά τήν ἔκβαση τῆς κάθε ἐνέργειάς μας. Ἀπλῶς “ἐλπίζουμε στό καλλίτερο”. Καί ἡ ἐλπίδα εἶναι ἡ μεγαλύτερη κινητήρα δύναμη πού μᾶς κάνει νά παίζουμε τυχερά παιχνίδια.

Ἡ τύχη, λοιπόν, ἡ τυφλή θεά εἶναι ὁ μεγάλος πειρασμός. Πολλοί ἄνθρωποι νιώθουν πραγματική ἡδονή ὅταν τήν προκαλοῦν, ὅταν ἀναμετριοῦνται μαζί της. Αὐτοί εἶναι οἱ ἀληθινοί παίκτες. Παίζουν ὄχι γιά τό κέρδος ἀλλά γιά τό ἴδιο το παιχνίδι: Χαρτιά, ζάρια, πούλια ἢ ἄλλα μικροαντικείμενα μέ ἀπόκρυφα σχέδια καί σχήματα, ὑπῆρξαν πάντα τα μέσα μέ τά ὁποῖα ἀπό τήν αὐγή τῆς ἱστορίας τούς οἱ ἄνθρωποι ἐπαιζαν προκαλώντας τήν τύχη. Καί δέν εἶναι μόνο αὐτά: Στοιχήματα ἔμπαιναν καί μπαίνουν γιά τά πιό ἀπίθανα πράγματα, γιά τήν ἔκβαση καί τοῦ πιό ἀσυνήθιστου γεγονότος καί ὄχι πάντα μέ οἰκονομικό ὄφελος. Τά χρονικά τῆς χαρτοπαιξίας εἶναι γεμάτα μέ τέτοια περιστατικά καί ἀνέκδοτα, περισσότερα ἢ λιγότερα ἐντυπωσιακά.

Ἀσφαλῶς ὁ λόγος πού μᾶς κάνει νά παίζουμε δέν εἶναι ἓνας, οὔτε ὁ ἴδιος γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. Πολλοί το κάνουν ἀπό ἀπληστία, γιά νά κερδίσουν χρήματα, ἄλλοι ἀπό μιμητισμό, σνομπισμό, ἄλλοι ἀπό βαριεστημάρα, μέ τό παιχνίδι βρίσκουν ἀπασχόληση. Ἄλλοι πάλι τό θεωροῦν.... πνευματική ἀσκηση... Ἄλλοι μέ τά τυχερά παιχνίδια δίνουν διέξοδο στά διάφορα ἀπωθημένα τους.

Πάντως, ἀναμφισβήτητο γεγονός εἶναι ὅτι ὅλοι οἱ παίκτες, ἀνε-

ξαιρέτως, δοκιμάζουν παίζοντας, δυνατές συγκινήσεις. Πολλοί παίζουν ἀπό μία ὑποσυνειδητὴ ἀνάγκη νὰ ἀποδείξουν ὅτι εἶναι πιὸ δυνατοὶ ἀπὸ τὴν Τύχη. Ἡ ἐλπίδα εἶναι τὸ κοινὸ χαρακτηριστικὸ ὅλων. Ὅταν παίζουμε εἶναι σὰ νὰ ἀγοράζουμε ἐλπίδα μὲ πίστωση.

Ὅμως, ἐκτός ἀπὸ τίς τεράστιες παρουσίες πού πολλές φορές ἀλλάζουν χέρια πάνω στό πράσινο τραπέζι, τὰ τυχερά παιγνίδια φέρνουν καὶ ἄλλο κακὸ: Οἱ παίκτες ζοῦν σέ τέτοια ὑπερένταση ὥστε συχνὰ προκαλοῦνται δυνατοὶ καυγάδες καὶ σοβαρὰ ἐπεισόδια, πού δὲν μποροῦν νὰ τ' ἀποφύγουν καὶ οἱ πιὸ ψυχραίμοι.

Στὴν χαρτοπαικτικὴ ἱστορία ἀναφέρονται ἅπειρες περιπτώσεις παικτῶν πού... ἔφαγαν τὴν τράπουλα, ἔλιωσαν ζάρια, ἔσβησαν μέσα στό στόμα τούς ἀναμμένα κεριά, διέλυσαν ὅλα τα ἔπιπλα καὶ ἓνα σωρὸ ἄλλα κωμικοτραγικὰ περιστατικά.

Τὸ χαρτοπαίγνιο, μιὰ μορφή τζόγου κι' αὐτό, εἶναι φαινόμενο ὑπαρκτό, κοινωνικόν, πού δὲν μπορεῖ νὰ ἀγνοηθεῖ, οὔτε νὰ περάσει ἀπαρατήρητο καθὼς ἀποτελεῖ καθημερινὴ πρόκληση πού ἐκτός ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν παίκτη, ἐπηρεάζει καὶ τὸν περίγυρό του.

Ὡς ἓνα ἀπὸ τὰ κυριότερα χαρακτηριστικὰ τῆς ἀνθρώπινης φύσης καὶ μέρος ἀνθρώπινης ἐμπειρίας, ὁ τζόγος ἐμπνέει καὶ μαγνητίζει, καθὼς καλλιεργεῖ τὴν ἰδέα τοῦ εὐκόλου καὶ γρήγορου πλουτισμοῦ, ἀγγίζει ἀνθρώπινα συναισθήματα καὶ ἀδυναμίες, τροφοδοτεῖ καὶ συντηρεῖ τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἰδέα τῆς διαρκοῦς προσπάθειας καὶ τῆς ἐπιπλέον "εὐκαιρίας".

Ἐδῶ καὶ χρόνια ἔχει ἀποδειχθεῖ καὶ κλινικά ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τυχεροῦ παιγνιδιοῦ στὸν ἐγκέφαλο τοῦ παίκτη λαμβάνουν χώρα παρόμοιες νευροχημικὲς διαδικασίες ὅπως στοὺς ἐγκεφάλους τῶν ἀλκοολικῶν καὶ τῶν ναρκομανῶν.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ παιγνιδιοῦ παρατηρεῖται ἔκκριση ντοπαμίνης ἀπὸ τὸ κέντρο ἐπιβράβευσης τοῦ ἐγκεφάλου, ἡ ὁποία ὡς γνωστόν εἶναι ἡ ὁρμόνη πού δημιουργεῖ μιὰ κατάσταση ψυχικῆς εὐφορίας στὸν ἄνθρωπο. Ὅταν ἓνας παίκτης, τὴν πρώτη φορά πού θὰ πάει στό καζίνο, συμβεῖ νὰ κερδίσει, ἡ πιθανότητα νὰ γίνεи ἐξαρτημένος τζογαδόρος πλησιάζει τὸ Ὁγδόντα τοῖς ἑκατό. Ὁ ἐγκέφαλος ἀπομνημονεύει αὐτὴν τὴν πρώτη ἱκανοποίηση κέρδους καὶ ζητᾷ ἐπίμονα στὴν ἐπόμενη στιγμή ἐπιβράβευση δίχως τέλος.

Μέ λίγα λόγια, ἔχει ἀποδειχθεῖ ἐπιστημονικά πὼς ἡ ἐξάρτηση ἀπὸ τὸν τζόγο εἶναι πλέον μιὰ ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ ὄχι μιὰ κακὴ συνήθεια ἀδύναμων χαρακτήρων.

Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού ἡ Ἀμερικάνικη Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων πρότεινε τὴν ἀπαγόρευση πολλῶν τυχερῶν παιγνιδιῶν στό δια-

δίκτυο. Αὐτός εἶναι ἐπίσης ὁ λόγος πού στή Γερμανία συζητεῖται ἡ ἀπαγόρευση τῶν αὐτόματων τυχερῶν παιγνιδιῶν καί προτείνονται αὐστηρά μέτρα ἀπαγόρευσης εἰσόδου νέων σέ χώρους ὅπου ὑπάρχουν τέτοια παιγνίδια. Καί αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού, ἐνῶ οἱ Ἰσραηλινοί ἀνήκουν σ' ἐκείνους πού ποσοστιαία ἔχουν τά περισσότερα καζίνα στόν Κόσμο, στό Ἰσραήλ εἶναι ἀπαγορευμένα.

Σέ ἀντίθεση μέ τό Ἰσραήλ, ἀλλά καί πολλές ἄλλες χῶρες ὅπου τα καζίνα εἶναι ἀπαγορευμένα, στή Χώρα μᾶς ὑπῆρξε μία ἀνευ προηγούμενου ἀνάπτυξη, ἀφοῦ ἀπό τήν Θράκη μέχρι τήν Κέρκυρα καί ἀπό τή Ρόδο μέχρι τό Ρίο, ἡ Ἑλλάδα ἔχει γεμίσει καζίνα. Καί δέν ὑπολογίζουμε τά τόσα ἄλλα, νόμιμα καί παράνομα, καταστήματα μέ τίς πράσινες τσόχες.

Εἶναι ὁ ἐπιχειρηματικός τομέας μέ τά μεγαλύτερα ποσοστά κέρδους καί τήν μεγαλύτερη ἀνάπτυξη. Εἶναι ὁμως καί ἡ πρώτη αἰτία οἰκονομικῆς καταστροφῆς ἐπιχειρήσεων καί νοικοκυριῶν στή χώρα μας. Δέν ὑπάρχει κανένα καζίνο πού νά χρεοκόπησε, δέν ὑπάρχει ὁμως καί κανένας παίκτης τοῦ τζόγου στόν κόσμο πού σέ διάρκεια νά εἶναι κερδισμένος.

Ἄς σταματήσουν, λοιπόν, κάποιοι νά μᾶς πιπιλοῦν τήν καραμέλα πώς “σέ μία ἐλεύθερη χώρα ὁ καθένας εἶναι ἐλεύθερος νά αὐτοκαταστραφεῖ”.

Πραγματικά, μπορεῖ ὁ χαρακτήρας τοῦ τζόγου νά εἶναι ἐλκυστικός, καθὼς προσφέρει ἐνταση, δυνατές συγκινήσεις καί τήν λαχτάρα τῆς ἐπιτυχίας, ἀλλά, ἀρκετές φορές, ἐπιφέρει καταστροφικά ἀποτελέσματα καί ὁδηγεῖ στήν καταστροφή.

Ὁ ἐξαρτημένος ἀπό τόν τζόγο δέν καταστρέφει μόνον τόν ἑαυτό του, ἀλλά παίρνει μαζί του καί ὁλόκληρη τήν οἰκογένειά του καί τό στενό του περιβάλλον. Κυρίως τίς μέρες τῶν Χριστουγέννων, πίσω ἀπό τίς κουρτίνες τῶν παραθύρων, ἐκτυλίσσονται οἰκογενειακά δράματα μέ κύρια αἷτια τόν τζόγο.

Γνωρίζοντας πώς ἐκκλήσεις γιά παύση τοῦ τζόγου ἔχουν τήν ἴδια ἐπιρροή πού ἔχει καί ἡ ἀναγραφὴ στά πακέτα ἀπ'τά τσιγάρα ὅτι “τό κάπνισμα βλάπτει σοβαρά τήν ὑγεία”.

Εὐχομαι σέ ὅλους πού παίζουν γιά πρώτη φορά νά χάσουν. Εἶναι ὁ μόνος τρόπος νά γλυτώσουν ἀπό τή μάστιγα τοῦ τζόγου.

Καί κάτι ἀκόμα. Ἄν καθίσουμε ὅλοι μας, μετά τίς γιορτές καί κάνουμε ἕναν ἀπολογισμό ἀπό τήν μεγάλη ... μάχη πού πέρασε, θά διαπιστώσουμε ὅτι οἱ πιό κερδισμένοι εἴμαστε ἐμεῖς πού δέν παίξαμε...

“ΕΝΑ ΠΟΤΗΡΙ ΔΡΟΣΕΡΟ ΝΕΡΟ ΚΑΘΑΡΙΟ, Ω. ΜΟΥΣΑ”

(“ΕΚΑΤΟ ΦΩΝΕΣ“. Κωστής Παλαμάς)

Τοῦ Ἰ. Ἡλιοπούλου

Ποιά πένα θά μπορούσε, νά περιγράψει καί ποιό ἀνθρώπινο χέρι, θά κατόρθωνε κάποτε, νά ζωγραφίσει τό μικρό “Τριζώνι”, τόν κατάφυτο καί θαλερό σκόπελο-νησάκι- τοῦ δυτικοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, δίπλα ἀκριβῶς στό ἱστορικότητα καί ὠραιότατο ἐπίσης “Μεγάλο Τριζώνι”, τό νησί καμάρι τῆς Δωρικῆς Ἀκτῆς, στό σύνολο τῶν ὁλοήμερων κι ἐποχιακῶν μεταμορφώσεων, πού παρουσιάζει καί δείχνει στόν θεατὴ τῆς ἀπέναντι κοντινῆς παραλίας ἢ στόν περιπλέοντα ὁλόγυρά του, ἢ ὄψη του, ὁ ὄγκος του, ἢ ὑπερθαλάσσια ὕπαρξή του;

Τά χρώματα, τά σχήματα, οἱ μορφές καί οἱ συνδυασμοί τους στό σύνολο τοῦ νησιώτικου συμπλέγματος – τῆς μικρῆς στεριᾶς καί τοῦ μεγάλου θαλάσσιου χώρου- ἐδῶ, μέ τά μικρά, στενά περάσματα κι ἐκεῖ μέ τήν ἀπεραντοσύνη τοῦ νεροῦ- βρίσκονται σέ μιὰ διαρκῆ, φαινομενική ἢ καί οὐσιαστική μεταβολή, ἀπό τήν ἀνάδυση καί προβολή τοῦ Ἥλιου μέσα ἀπό τό ὑγρό στοιχεῖο τοῦ μακρινοῦ ἀνατολικοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καί τά νησιωτικά του συμπλέγματα, τό σιγαλό μεσουράνημά του, τῇ “στάση” τοῦ μεσημεριοῦ καί τό ἀργοκατέβασμα τῆς δυτικῆς σκάλας τοῦ οὐρανοῦ, πού τόν ὁδηγεῖ στό πολύωρο νυχτερινό μακροβούτι.

Σέ ὁλόκληρη τῇ διάρκεια τῆς ἡμέρας, μέ φόντο τίς ἀπέναντι παραλίες τοῦ Μωριά καί τῶν ὑψηλῶν βουνῶν του, ὁ Ἥλιος μέ τίς ἀκτίνες του, μέ τό φῶς του, μέ τό χέρι τό εὐλογημένο τοῦ Θεοῦ, ἰχνογραφεῖ καί ζωγραφίζει, πλάθει καί δημιουργεῖ καί διαμορφώνει καί παρουσιάζει μαζί καί ταυτόχρονά τους θαυμάσιους πίνακές του, σέ μιὰ ὑπέροχα σκηνοθετημένη, πλούσια στολισμένη θαυμάσια διακοσμημένη ἔκθεση, σέ φυσικό περιβάλλον, ὁλόήμερη καί μέ ἀπεριόριστη διάρκεια λειτουργίας, πού συνεχίζεται ἀκόμα καί μέ χαμηλωμένα τά φῶτα, τότε, πού ἡ νύχτα ἀνάβει, ἄλλοῦ τα σταθερά κι ἄλλοῦ τα τρεμοσβήνοντα οὐράνια φωτάκια τῆς, τοὺς φωτεροὺς πυρσούς τῆς, μέ τοὺς ἄπειρους σχεδιασμούς τῶν σχημάτων, τῶν χρωμάτων καί τῶν λάμψεων, μέ τό μεγάλοπρεπο νυχτοπερπάτημα τοῦ κίτρινου

Φεγγαριού, πάνω στην οὐράνια, ἀργοσάλευτη πασαρέλα τῆς ὁμορφιάς, στίς πιό ὥραιες καί ἱερές στιγμές τῆς.

Τότε τό μικρό “Τριζώνι”, ἔτσι, καθώς προβάλλεται, σέ σχετικά μικρή ἀπόσταση ἀπό τήν ἀκτή, παρουσιάζει καί δείχνει, στό θεατή τοῦ γιαλοῦ, τή νυχτερινή, μυστηριώδη, ἀπό θαλασσινές νεράιδες καί γοργόνες ὑφασμένη στολή του, τή νυχτερινή του φορεσιά, τό ἔνδυμα τῆς ἐπίσημης νυχτερινῆς του ἐξόδου, τό μαγικό κι ἀπερίγραπτα ὠραιοπλούμιστο, τή στιγμή, πού τούς ρυθμικούς χτύπους τῆς καρδιάς τοῦ μεταφέρει, σέ ὅποιον ἀκούει, κατά τίς θεϊκές ὥρες, τά μεσάνυχτα καί κοντά στά ξημερώματα, ὁ ἀπαλός, ὁ ἐλαφρός θόρυβος, ὁ σιγαλός παφλασμός, τό ἀπαλό κυματοτράγουδο, ὁ φλοῖσβος, τό χαριτωμένο παιδόπουλο τοῦ Μπάτη.

Εἰδυλλιακό, ἀνάλαφρο, χαριτωμένο πλεούμενο, προβάλλει τό μικρό νησάκι, ὀλοπράσινο, μέ τίς πινελιές δυό-τριῶν ἀνθρώπινων κατασκευῶν. Καθαρά, ἀλλά βαθιά τα νερά του. Τά χαίρονται οἱ καλοί κολυμβητές καί οἱ ψαράδες ἔχουν πάντα καλή, ποικίλη καί πλουσιότατη λεία, μέ ὅποιο τρόπο ψαρεύουν.

Ἀλλά ὅπως τό κύμα ὀλόγυρά του εἶναι ἀεικίνητο καί τά ρεύματα τοῦ διαρκῶς κυλιόμενα, νερένια θαλασσοπόταμα, εὐδιάκριτα ἀπό τήν κίνηση, τό χρωματισμό καί τά παρακλάδια τους, ὅποιος γιά ξεκούρασμα, γιά ἀλλαγὴ ἀπόλαυσης, γιά τό ἀγνάντεμα, γιά τήν θέα καί τή συλλογή, ἀλλά καί γιά τή γλύκα τοῦ Ἰμερου, ἀφήνει βάρκα καί ἀλμυρότερα, βρίσκεται ἀκουμπισμένος στόν κορμό κάποιου δένδρου του, νομίζει κι ἔχει τήν αἴσθηση, πῶς ταξιδεύει καί πλέει στή θάλασσα, σαλπάροντας μέ μιά ὑπερυψωμένη σχεδία, μέ ἐλαφρά σκαμπανεβάσματα...

Ἡ θάλασσα, λέει, γιά νά δώσει στους ἀνθρώπους τῆς περιοχῆς ἓνα τόπο. Ἀπό ὅπου μποροῦν, νά ζήσουν τά μεγαλεῖα του θεοῦ, ὑπερύψωσε, στά πολύ παλιά χρόνια το “Μικρό Τριζώνι” κι ἐκεῖνο ἔγινε παραδείσια, βαθειά πράσινη πινελιά, μέσα σέ θαλασσόχρωμα, ὀριοθετημένο μέ γραμμὴ ἀσπροδαντελλογύριστη ἐνδιαίτημα, τόπος καταφυγῆς καί ξεκούρασης καί ἐπιβίωσης πλήθους τοῦ Νηρέα, πού ἀνεβαίνουν μέ τά σεληνόφωτά του Καλοκαιριοῦ ἀπό τά θαλάμια τους, ἀπό τά ὑπόγεια καί ὑποθαλάσσια ἄντρα κι ἀνάκτορά τους καί μαγιοτρογοδᾶνε χορεύοντας στά χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιάς τοῦ νησιοῦ ἢ ξαπλώνουν στά βράχια του, στοχαστικοί καί ἀλλόκοσμοι παρατηρητές...

Τίς μέρες τοῦ Καλοκαιριοῦ, τή νεανική παρέα τοῦ χωριοῦ μας, πού συγκεντρωνόταν στά καφεενεδάκια τοῦ κλειστοῦ κολπίσκου τῆς Σπηλιάς, δίπλα ἀκριβῶς στό μικρό μουράγιο, πού μυρίζει φρέσκια,

καθαρή θάλασσα κι αὔρα ἀλμυρόγευστη πλούσια, ἄφθονη, περίσσια, μεταφερόμενη ἀπό τόν ἐλαφρύ, δροσερό Μπάτη, τόν μόλις ξεπεταγμένο, ἀπό τά στενά ἀνάμεσά των νησιῶν περάσματα, σέ ἀνάλαφρη καί διαρκῇ πνοούλα, ἡ ἔμπειρη καί γνώριμη, στά νερά καί τίς ξέρες τίς περιοχῆς, ψαρόβαρκα τοῦ Παρασκευᾶ τήν μετέφερε στό μικρό “Τριζώνι”, τῇ μία, γιά τό ψάρεμα τῆς αὐγῆς, τήν ἄλλη, γιά τό μπάνιο τοῦ μεσημεριοῦ, τήν ἐπόμενη, γιά τῇ βαρκάδα τῆς ἀναψυχῆς, γιά νά καμακώσουν, λέει, τό Φεγγάρι, πού καθρεφτιζόταν στό ὁλοκάθαρα νερά καί λαμπροχτενιζόταν συνεχῶς ἀλλάζοντας χτένισμα καί κόμμωση ἢ καθόταν, ἀργοσάλευτο χταπόδι, πάνω στίς χρωματιστές θαλασσόπετρες, στά ρηχά της ἀκρογιαλιᾶς...

- Τό περσινό Καλοκαίρι, μᾶς ἔλεγε τίς προάλλες ὁ ψαράς, καθώς ἐτοίμαζε τά δίχτυά του, καθισμένος στό χαλίκια τῆς παραλίας σταυροπόδι, δίπλα στίς ψαροταβέρνες, τίς τραβηγμένες ἔξω ἀπό τό νερό, στήν ἀμμουδιά, στήν παρέα τῶν παιδιῶν- πού τά καρτεράω κι ἐφέτος- ἦταν καί δυό παιδιὰ μαζί, ἓνα ζευγάρι ἀπό τόν Ἐπαχτο, ἡ Βούλα κι ὁ Θανάσης, ἔτσι τά ἔλεγαν. Αὐτοί οἱ δυό, ὅταν ἔρχονταν, καθόταν ὁλόκληρη ἡ παρέα στό νησί, ἀπό τό πρωί, ἐώς τό βράδυ... Τούς πῆγαινα, νά καταλάβετε, μέ τῇ βάρκα, τό πρωί καί τούς ἔφερνα στή σκάλα τό ἀπόβραδο, λέει, ὅξω κι ἔρχονταν τά Καλοκαίρια...

Εἶχε δίκιο, ὁ Παρασκευᾶς. Στήν παρέα τοῦ Τάσου τῆς Νάσαινας καί τῆς ἀδερφῆς τοῦ τῆς Μαρίας, τῆς Νίτσας τοῦ Γεωργατζᾶ καί τοῦ Χρίστου τοῦ ἀδερφοῦ της, ἔφερε ὁ τελευταῖος καί δυό νέους Ἐπαχτίτες, φοιτητές, τῇ Βούλα καί τό Θανάση, τά παιδιὰ τοῦ ἐπιχειρηματία, λέγαν, Χριστόπουλου.

Εἶχε δίκιο ὁ Παρασκευᾶς. Στήν παρέα τοῦ Τάσου τῆς Νάσαινας καί τῆς ἀδερφῆς τῆς Μαρίας, τῆς Νίτσας τοῦ Γεωργατζᾶ καί τοῦ Χρίστου τοῦ ἀδερφοῦ της, ἔφερε ὁ τελευταῖος καί δυό νέους Ἐπαχτίτες, φοιτητές, τῇ Βούλα καί τό Θανάση, τά παιδιὰ τοῦ ἐπιχειρηματία, λέγαν Χριστόπουλου.

Εἶχαν γίνει κι οἱ ἔξη, ἡ εὐχάριστη τρελοπαρέα τῶν “Τριζωνιῶν” καί τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς: Ἄν δέν ψάρευαν, δέν κολυμποῦσαν, δέν ξεχνιόνταν στό βότσαλα, σέ κάποια μικρή γωνία τῆς παραλίας, σέ κάποια γνωστή λιμανωφωλιά τοῦ νησιοῦ, ἀλλά καί τῆς ἀκτῆς, μέ τό κύμα νά φτάνει ἡμερωμένο, ὡς τίς γλάστρες τῶν λουλουδιῶν, πού στολίζουν ὁλόκληρη τήν ἀναμορφωμένη, τώρα πιά ἀκτῇ, θά ἀπολάβαναν τό φρέσκο ψάρι καί τό ἀσύγκριτο Τριζωνιάτικο κρασάκι....

Μά φέτος μέσιασε τό Καλοκαίρι κι ἡ παρέα δέ φάνηκε στό Τριζώνησια.

Μόνο ὁ Χρῖστος μέ τό ἐξωλέμβιο καί τά σύνεργα τῆς ψαρικῆς

ξημερωβράδιαζε στό ρηχό ἀκρογιάλι τῆς Σπηλιᾶς καί γινόταν ἄφαντος στό νησάκι τοῦ Τριζωνιοῦ, γιά ὥρες κι ὥρες. Ἄλλοτε πάλι ἀμίλητος καθόταν στήν ἄκρη τῆς προκυμαίας, κάτω ἀπό τό τόν εὐκάλυπτο, παράγγελε γαῦρο κι ἓνα τέταρτό τοῦ κιλοῦ κρασί-ἄναμμα-ἀπό ροδίτες κι ἀσπροῦδες καί σκυλοπνίχτες τῶν ντόπιων ἀμπελιῶν γινωμένο κι ἔμενε συλλογισμένος.

Εἶχε κι ὁ Χρίστος, ἐφέτος τό Καλοκαίρι, τά ντέρτια του, τίς σκέψεις του. τοὺς καημούς του καί φρόντιζε, νά τοὺς κρύβει, ἀλλά ὅποιος ἔβλεπε, καταλάβαινε.

Κάτι τοῦ ἔλειπε. Ἴσως οἱ ἄλλοι τῆς παλιᾶς παρέας, Ἴσως κι ἓνα μόνο μέλος της. Τό στεγνό πρόσωπο, ὁ ρεμβασμός, τά σιγοψιθυριστά ἀγαποτράγουδα, αὐτό ἔδειχναν. Κι ἔτσι πραγματικά ἦταν: Στό Χρίστο ἔλειπε ἡ Βούλα καί προσπαθοῦσε ὁ ἴδιος τώρα, νά ἐπιβιώσει μέ τή σκέψη της, μέ τό ὄνειρο, μέ τό νά ξεδιπλώνει τά φτερά τῆς φαντασίας καί νά πετάει στοὺς δρόμους, στά κανάλια τῆς μνήμης.

Καί πίστευε τότε, ὁ καημένος, πῶς τίποτε δέν τοῦ ἔλειπε κι ἡ ζωὴ συνέχιζε νά κυλάει, ὅπως καί τόν πεισσότερο καιρό...

Τότε νά καταλάβεις, τό κολύμπι, τό ψάρεμα, τῇ βαρκαδά, τά ἀστειεύματα κσί τά τραγούδια, τοὺς ἀπαλούς μουσικούς ἤχους διαδεχόταν μιὰ κατάσταση τὴν ἴδια στιγμή, ταυτόχρονα, ἰδανικὴ καί ἡδονικὴ, πού μονάχα ἡ σιωπὴ μποροῦσε νά ἐκφράσει καί τό ἀπαλό κατέβασμα τῶν βλεφάρων, θώπευμα νά γίνει ἀγγελόφτερων...

Κι ἡ θάλασσα ὁλοκάθαρες κι ὁλόδροσες ἔστελνε τίς πνοές της, λέει κι ὁ Ἐρωτας, ὁ Ἥμερος πού καυτός ἔτρεχε στίς φλέβες τους, θά μποροῦσε, νά καίει λιγότερο: Ἀχνά προσωποροδίσματα καί σκιρτήματα, κρυφαναστεναγμοί, ἐρωτηματικές ματιές τραγουδίστρες, ἔδιναν ἀπαντήσεις σέ κάποια λογάκια φτερωτά, φανέρωναν τὴ χαρά τους γιά κάποια λουλουδάκια σταλμένα ἢ προσφερόμενα σέ χέρια λατρευτά, κρινοδάχτυλα...

Καί κουβεντοῦλες, ἄσκεπες, ἀκαπέλωτες, ἀφτιασιδωτες, ἴσιες, καθαρές, ἀπονήρευτες, χωρίς ὑστεροβουλίες, χωρίς δεύτερη καί κρυφὴ σκέψη, ἔτσι, ὅπως ἔρχονταν φτερωτές, κυματιστές φερμένες ἀπό τίς ἀνάγκες τῆς στιγμῆς, εἰλικρινεῖς, ἐξομολογητικές, ἐμπιστευτικές καί τῶν πλέον ἀπόκρυφων, ἐνδόμυχων συγκινήσεων.

Ἐπικοινωνία ψυχῶν καί ταύτιση ἐλπίδων, ἐπιθυμιῶν, εὐχῶν, σκοπῶν, ἐπιδιώξεων. Τίποτα τό κρυφό, τό ἀνελικρινές, τό ἰδιαίτερα κρατημένο κι ὅλα κοινά μυστικά. Ματιῶν ὀρίζοντες ὁλάνοιχτοι, ἀπέραντοι, ὑποβλητικοί, ὠραῖοι, κατανυκτικοί, πού ἔκανα τίς σκέψεις τραγούδια καί στίχους ἀναπαιστικούς, γλυκὴ ἤχους, λυγερούς, ἀνυπόμονα εὐπρόσδεκτους...

Στιγμές ἀνθρώπινης εὐτυχίας στό σκιερό “Τριζώνι” τὴν ὥρα, πού κι ἡ θάλασσα ἡσυχασμένη, γαληνεμένη, στὴν ἱερή της ὥρα, ὁλόσωμη λικνίζεται καὶ δείχνει, νά κοιμᾶται στά πόδια τῶν βράχων, βλέποντας ὄνειρα τοῦ παραδείσου, παραδείσιες ὀπτασίες, αἰσθανόμενη, νά ἀντικαθρεφτίζονται στὴν ἴδια τῆς τὴν ὕψη καὶ τό νησάκι παύει, νά πλέει, ἀλλὰ ἀκίνητο ἀπὸ νεράιδας ἢ γοργόνας, λές, τό χέρι κρατημένο, μένει στὴν ἴδια πάντα θέση, μέ ἐλαφρά κι ἀνεπαίσθητα σκαμπανεβάσματα...

Στό Χρίστο, βάρκα, σύνεργα ψαρική, θαλασσόνερα, βράχια τοῦ νησιοῦ, ὑποθαλάσσια καὶ προβαλλόμενα στὴν ἐπιφάνεια, χαλίκια ποικιλόχρωμα καὶ ἄμμο ὕδερῃ ἀκτῇ, κολπίσκοι βαθύσκιωτοι, τό νησί ὁλόκληρο, μέ τό θυμαρίσιο ἄρωμά του, εἶναι τώρα πιά θυμητάρια τοῦ ὄνειρου, πού σάν τελείωσαν οἱ περσινές διακοπές, τοῦ εἶχε προτείνει:

- Νά σοῦ γράφω;
- Ὅχι, Καλύτερα μέ ὅσα εἶπαμε προφορικά...
- Νά σέ πάρω τηλέφωνο;
- Μὴν κάνεις τόν κόπο. Δέν ἔχω...
- Πῶς νά σοῦ στείλω λουλούδια, ποῦ καρτερᾶνε, τὴν τελευταία τους πνοούλα νά ἀφήσουν στά χέρια σου;
- Τά λέμε...

Ἡ θύμηση, ὁ καημός, ὁ πόνος, οἱ ἐπιθυμίες, τά χωρὶς πιά ἐλπίδα ὄνειρα σκυθρωπίασαν τό παλικάρι καὶ τά τραγούδια τῆς χαρᾶς τοῦ ἔγιναν λυπητερά παράπονα κι αὐτοσχέδιες, τῆς στιγμῆς μπαλάντες, σάν κι αὐτή, πού σημείωσε στό στρατσόχαρτο, ἀπομεινάρι, λέει, εὐτυχίας, τὴν ἔκαμε ὕστερα βαρκούλα καὶ τὴν ταξίδεψε στά γαλανὰ νερά, πού πάνω τους λαμπύριζαν χίλιοι δυό ἥλιοι σκαμπανέβαστοι, διαβάζοντας τὴν γιὰ μιά τελευταία φορά:

Εὐτυχίας ἀπομεινάρι...

Γλυκόμορφη, τοῦ ἡλίου μιά θυγατέρα,

Ὅλολαμπρη, σέ ἀγαπημένο ἄτι,

Καὶ μοῦ ἔστειλες γλυκιὰ ματιά τρεχάτη.

Ὅλα ἀνθισαν καὶ πάλι τά λουλούδια,

ποῦ μάγεψε γλυκόηχα μιά λύρα.

Ἦχσαν τῆς ἀγάπης τά τραγούδια,

ἀπὸ γλυκεῖες θύμησες πλημμύρα

Καὶ πάλι, ἦρθες μέ τό χελιδόνι,

τό ὁλόφωτο, τό θεῖο μεσημέρι.

Τό τρέλανε ἡ χαρά του καὶ τό ἀηδόνι,

στό διάβα σου μυστηριακό μου ταίρι.

Κοντά μου ἔχω πάντα τή μορφή σου.
 Τό μεσημέρι, τήν αὐγή, τό δείλι.
 Παντοῦ ἀκούω τή γλυκιά φωνή σου,
 τό γέλιο σου στό ἀγνό σου χεῖλι....

Ὁ Αὐγερο-Θύμιος, ὁ παλιός θαλασσόλυκος κι ὁ ἀπαραίτητος, γιά τίς ἱστορίες τοῦ τίς ἀτέλειωτες, τό καλοσυνό τό πρόσωπο καί τό πλατύ του χαμόγελο, ἡ εὐχάριστη νότα τῆς παρέας μας, πού ἀπό τό μόνιμο στέκι της στήν ἄκρη τοῦ μουράγιου, κάτω ἀπό τόν ἴσκιό της μouriᾶς, τρώγοντας θαλασσινά, περνοῦσε ἀτέλειωτες ὥρες καί παρατηροῦσε καί γνώριζε τά ὅσα συνέβαιναν σέ ὅλα “τα πέριξ”, ἀστειεύτηκε στό Χρίστο:

- Καλοτάξιδο, καπτᾶν-Χρίστο, τό πλεούμενο..... Καί πάντα νά φέρνει καλές εἰδήσεις.... Γιά πού, μέ τό καλό, ἡ ρότα.

- Εὐχαριστῶ, καπτᾶν-Θύμιο. Μέ τό δικό σου κατευόδιο θά πιάσει καλό λιμάνι., ἀπάντησε κι ὁ Χρίστος μέ εὐχάριστο, λεπτό μειδίαμα...

Ὅλοι παρακολουθοῦσαμε τή στρατοσκούννα, νά πλέει μέ σκαμπανευάσματα σπρωγμένη στά ἀνοιχτά, ἔξω ἀπό τό λιμανάκι, ἀπό τήν ἐλαφριά ἀπόγεια αὔρα. Ὅλοι μας συλλογιόμασταν κι ὁ καθένας τά δικά του.

Κι ὁ Χρίστος, μέ τή βαρκούλα τοῦ ταξίδευε τά ὄνειρά του, πάνω στά πικροκύματα, ἀνοιχτά τώρα τοῦ μικροῦ “Τριζωνιοῦ”....

Κι ἔνιωθε τίς ἐλπίδες, ἀκόμα, νά τοῦ χαμογελᾶνε....

Ο ΦΩΚΙΔΟΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ (1986 – 2014)

Τοῦ Ἀρχμ. Χρυσοστόμου Χρυσοπούλου

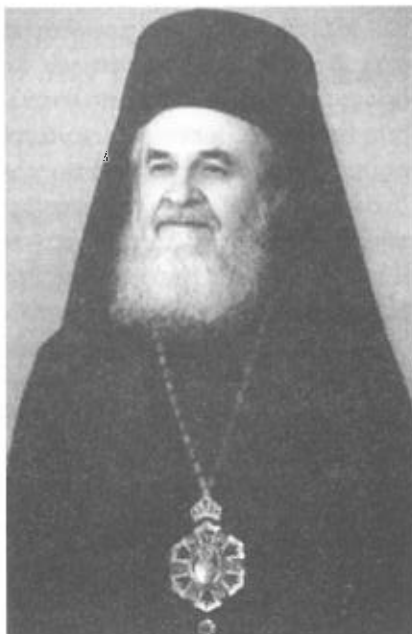
Συντομογραφίες

Φωκίδος Ἀθηναγόρας	: Φ.Ἀθ.
Περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»	: «Ε»
Περιοδικό «ΘΕΟΛΟΓΙΑ»	: «Θ»
Ἀρχιεπίσκοπος	: Ἀρχ/πος
Σεβασμιώτατος	: Σεβ.
Βλέπε	: βλ.
Ἐφημερίδα	: ἐφ.
Περιοδικό	: περ.
Ὅπου παραπάνω	: ὁ.π.
Διαρκῆς Ἱερά Σύνοδος	: Δ.Ι.Σ.

Πρόλογος

Ἐκκλησία Χριστοῦ χωρίς μυστήρια δέν νοεῖται, χριστιανός χωρίς συμμετοχή σ' αὐτά δέν λογίζεται, μυστήρια χωρίς Ἱερεῖς δέν τελοῦνται, ἱερεῖς χωρίς Ἐπισκόπους γιὰ νά τούς χειροτονήσουν δέν ὑπάρχουν. Ἄρα, ἡ χρησιμότητα τῶν τελευταίων, ὄχι ὡς διακοσμητικό στοιχείο, ἀλλ' ὡς ἱεουργοί καί ἄγωγοί τῆς θείας Χάριτος πρώτιστα καί ὕστερα ὡς συντονιστές τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου, εἶναι πασιφανέστατη.

Ἡ ὑπαρξὴ τῶν Ἐπισκόπων εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου στόν ἀμπελώνα τοῦ Κυρίου. Ἐκεῖνοι ἐγκρίνουν καί χειροτονοῦν τούς Ἱερεῖς καί ἐξ ὀνόματος τῶν Ἐπισκόπων τελοῦνται τά Ἱερά Μυστήρια.

Μέ τήν συνειδητή συμμετοχή σ' αὐτά ἔρχεται ὁ ἁγιασμός στούς χριστιανούς καί πλέον ἐκείνοι πορεύονται μέ θέληση καί ἀγωνίζονται μέ δύναμη στόν δρόμο τῆς ζωῆς ἀπό τό δύσκολο σήμερα, στό εὐόωνο αὖριο καί σκοπώντας τήν αἰωνιότητα. Ἀπαραίτητο στοιχεῖο εἶναι ἡ λήψη τῆς ἱερωσύνης ἀπό κανονικούς Ἐπισκόπους καί οἱ ὅποιοι πρέπει νά εἶναι οἱ ἱκανοί νά ἐμπνεύσουν πάντες, κληρικούς καί λαϊκούς. Στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εὐτυχῶς δέν ἔχουμε (σέ λογικές συνθήκες) οὔτε κληρικοκρατία, οὔτε λαϊκοκρατία. Ὑπάρχει ἡ συναλληλία μέ διακριτούς ρόλους καί λόγους δράσης.

Κάποιες στιγμές μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία νά κάνουμε τούς ἀπολογισμούς γιά τά πεπραγμένα μας. Δέν τό κάνουμε γιά καύχηση, ἀλλά γιά διόρθωση τῶν ἐσφαλμένων καί ἐπανάληψη τῶν σωστῶν ἐπιλογῶν μας. Ὅταν μάλιστα κλείνει ἓνα κεφάλαιο, τότε ἡ ἀναφορά στά ἔργα μας καί στίς ἡμέρες μας ἔρχεται ἀναπόφευκτα. Εἶναι ὅλα αὐτά πού συνθέτουν τήν ὑστεροφημία μας, πού αὐτή ἐξαρτᾶται ἄμεσα κατά πόσο ἐνδιαφερόμεθα γι' αὐτή καί κατά πόσο τήν συντηρήσαμε σωστά.

Κεφάλαιο σημαντικό στήν ζωή τοῦ Σεβ. κοῦ Ἀθηναγόρα, Ἐπισκόπου καί Μητροπολίτη Φωκίδος ἔκλεισε. Τό ἔργο του στό γεώργιο πού τοῦ ἐμπιστεύθηκε ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ καί ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία, κρίθηκε ἀπό τά θεσμοθετημένα ὀργανά τους ὅτι ἔπρεπε νά γραφοῦν οἱ «τίτλοι τέλους»¹.

Μέ τό πρόσωπο τοῦ λαμπροῦ Ἱεράρχη τῆς Φωκιῆς Ἐκκλησίας μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ἀσχοληθοῦμε καί στό παρελθόν², εἶναι ὅμως προσωπικότητα πολυτάλαντη γι' αὐτό καί στήν παρούσα ἐργασία θά δοθεῖ ἡ εὐκαιρία νά τήν γνωρίσουμε ἐκτενέστερα, ὅσο μποροῦμε. Εἶναι τά παρακάτω χρεωστικά ψελλίσματα, ἀφοῦ παραμένει ὁ δωρεοδότης τῆς (πρώτης του) μοναχικῆς κουρᾶς καί οὐσιαστικά τῆς σέ Διάκονο χειροτονίας μου. Μπορεῖ πρόσωπα καί συγκυρίες νά μὴν ἐπέτρεψαν πνευματική ἐργασία πολυχρόνια κοντά του, ἦταν καί εἶναι ὅμως ὁ ἐκ τῶν εὐεργετῶν τῆς ζωῆς μου.

Ὁ Φ. Ἀθ. ἄκουσε ἔγκαιρα καί ἐφάρμοσε μέ πιστότητα τό παράγγελμα τοῦ Ἀποστόλου «διατήρησαι τήν ἐντολή καθαρῇ καί ἀνεπίληπτη»³. Ἡ κρίση ἀνήκει σ' Ἄλλον, ἐμεῖς ἀπλά τοῦ ἐναποθέτουμε τήν εὐγνωμοσύνη γιά τήν Διακονία πού μᾶς χάρισε καί τό παράδειγμα πού μᾶς πρόσφερε.

1. www.amen.gr/23-5-2014.

2. περ. «ΦΩΚΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» τ. Δ-Ε/1994 (σέλ. 102-103) καί «Ε» ἔτους 1993 (στίς σελ. 675-682).

3. Α' Τιμ. στ, 14.

Βιογραφικά στοιχεία

Ὁ Φ.Ἀθ., κατὰ κόσμο Νικόλαος Ζακόπουλος, «γεννήθηκε τό 1931 στό χωριό Ἀμάραντο Κονίτσης Ἡπείρου. Παρακολούθησε τά ἐγκύκλια γράμματα στό χωριό του, τά γυμνασιακά στήν Κέρκυρα καί Κόνιτσα καί τά πανεπιστημιακά στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν (1952-1956). Φοίτησε ἐπίσης γιά ἓνα χρόνο στήν Νομική Σχολή Ἀθηνῶν, ἀπό τήν ὁποία μετεγράφη στή Θεολογική»⁴. Τό 1959 χειροτονήθηκε Διάκονος καί Πρεσβύτερος ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Σερβίων καί Κοζάνης κυρό Διονύσιο (Ψαριανό) καί ὕστερα πῆρε τόν δρόμο τῶν περαιτέρω ἀκαδημαϊκῶν σπουδῶν στήν Εὐρώπη. Ἔκανε μεταπτυχιακές σπουδές στήν φιλοσοφία, τήν ψυχολογία καί τήν παιδαγωγική σέ διάφορα πανεπιστήμια. Τό 1967 ἀνακηρύχθηκε διδάκτορας τῆς φιλοσοφίας (ph. D.) στό Πανεπιστήμιο τῆς Γλασκώβης Σκωτίας. Παράλληλα μέ τίς σπουδές του ιεράτευε καί κατεύθυνε πνευματικά ἑλληνορθόδοξες κοινότητες.

Ἵπηρετήσε στήν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων καί Μεγ. Βρετανίας ὡς ιερατικῶς προϊστάμενος διαφόρων κοινοτήτων, διευθυντής σχολείου γιά τά ἑλληνόπουλα, μέλος τοῦ Ἀνώτατου Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου καί ὡς πρωτοσύγκελλος. Στήν συνέχεια ὑπηρετήσε στήν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπή Ἀμερικῆς μέ ἀνάλογη πλούσια δραστηριότητα. Παντοῦ καί πάντα ἡ διακονία του χαρακτηριζόταν ἀπό τήν φιλανθρωπική δράση, ἀπό τό κήρυγμά του, τήν ἐξομολόγηση, τήν διοργάνωση κατηχητικῶν σχολείων γιά τά παιδιά τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν.

Ἐπί τῶν ἡμερῶν τῆς ὑπηρεσίας του στήν Γλασκώβη (ὑπηρετήσε τήν ἐκεῖ ἑλληνορθόδοξη κοινότητα ἀπό τόν Νοέμβριο 1961 ἕως τόν Δεκέμβριο 1967), τό 1963 ἔγινε ἡ μεταφορά τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος σέ νέο Ναό. Ἦταν ὁ Ναός τοῦ Εὐαγγελιστῆ Λουκά πού ἀγοράσθηκε, μετά ἀπό δικές του ἐνέργειες καί χορηγία τοῦ Ἀργυροῦ Στάκη, ἀπό τήν πρεσβυτεριανή Ἐκκλησία Bellanter καί τόν ἐγκαινίασε τόν ἴδιο χρόνο ὁ μακαριστός Ἀρχ/πος Θυατείρων Ἀθηναγόρας (Κοκκινάκης)⁵. Γιά ἓνα μικρό χρονικό διάστημα ιεράτευσε καί στόν Ἱ. Ναό Ἀγίου Λαζάρου, ἀνατολικοῦ Λονδίνου, ἄφησε καί ἐκεῖ φήμη ἄριστη.

Στήν συμπεριφορά του, ἰδίως μέσα στό Ναό, ἦταν πάντα μέ πραότητα καί ὅταν οἱ συνθῆκες δέν συνηγοροῦσαν πρός τοῦτο, ἐλάχιστες φορές φώναζε, ὅταν ἦταν ὄντως στ' ἄκρα ἡ κατάσταση. Εἶχε κάνει πράξη τήν πατερική συμβολή «μάθημα πού γίνεται μέ τήν βία ἀπό

4. Ι. Μ. Χατζηφώτης: «Ὁ νέος Μητροπολίτης Φωκίδος Σεβ. κ. Ἀθηναγόρας» (ἀνάτυπο ἀπό τό περ. «Ε», 15 Ὀκτωβρίου 1986, σ.σ. 571-573), Ἀθήνα 1986.

5. www.stluka.org.uk

τήν φύση του δέν παραμένει στην μνήμη του μαθητή, ενώ αντίθετα όσα μπαίνουν στο νοῦ μέ εὐχαρίστηση καί χάρη μένουν στίς ψυχές μας γιά περισσότερο χρόνο»⁶. Γιά τόν λόγο αὐτό τελικά κέρδιζε ἡ καταλλαγή καί ὄχι ἡ ὀξύτητα.

Τέλη τοῦ 1980 καί ὑπηρετώντας στην Μεγ. Βρετανία ἀρρώστησε καί οἱ γιατροί τοῦ συνέστησαν τήν ἐπιστροφή του στην Ἑλλάδα, ἀφοῦ τό κλίμα της θά εὐνοοῦσε τήν θεραπεία του, ἐνῶ αὐτό τοῦ Λονδίνου ἐπιδείνωνε τήν κατάστασή του. Τήν ἴδια περίοδο ἦρθε καί ἡ πληροφορία ὅτι ὁ μακαριστός Ἀρχ/πος Θυατείρων Μεθόδιος (Φούγιας) εἶχε ζητήσει ἀπό τό Πατριαρχεῖο τήν προαγωγή του σέ βοηθό του Ἐπίσκοπο. Ὁ Φ.Ἀθ. ἀρνήθηκε μέ τρόπο τήν πρόταση μέ τό ἐξῆς σκεπτικό: κάποιιοι θά θεωροῦσαν τήν ἀσθένειά του ὡς «ἐκβιασμό» τοῦ Θρόνου γιά τήν προαγωγή του, ἀλλά καί ἡ χειροτονία καί ἐπιστροφή του στην πατρίδα θά ἦταν «κλοπή» τῆς ἀρχιερωσύνης. Ἐδειξε γιά μία ἀκόμη φορά ὅτι εἶχε ἦθος καί ἐντιμότητα μέ τό νά ἀρνηθεῖ τήν ἐπισκοποποίησή του καί ξεκίνησε τήν διαδικασία γιά τόν ἐπαναπατρισμό του.

Μετά ἀπό εἴκοσι σχεδόν χρόνια ποικιλότητος καί καρποφόρου παρουσίας στά ἑλληνορθόδοξα πράγματα τῆς ἀλλοδαπῆς ἐπέστρεψε στην Ἑλλάδα. Διορίσθηκε στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Νικολάου ὁδοῦ Ἀχαρνῶν, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Προσέφερε καί ἐδῶ πολύτιμη βοήθεια στούς ἐνορίτες τῆς περιώνυμης καί πολυάριθμης τότε ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς κοινότητος. Φύλαξε μέ τόν καλύτερο τρόπο «τήν παρακαταθήκη, τήν εὐαγγελική διδασκαλία» κάνοντας πράξη τό ἀποστολικό παραγγέλμα⁷.

Στόν κατάλογο πρὸς ἐκλογή Ἀρχιερέων ἐγγράφηκε τό 1984. Συγκεκριμένα μέ τόν Προκαταρκτικό πίνακα ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφή τῶν πρὸς ἀρχιερατεία διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2377/24-1-84 Ἐγκυκλίου Ἱερᾶς Συνόδου καί ὁριστικά μέ τήν ὑπ' ἀριθμ. 2394/5-9-84 Συνοδική Ἐγκύκλιο⁸. Ὑπηρετώντας στόν Ἱ. Ναό Ἀγίου Νικολάου ἔλαβε καί τό μήνυμα τῆς ἐκλογῆς του ὡς Μητροπολίτης Φωκίδος.

6. Μέγας Βασίλειος Ε.Π.Ε. 5,17.

7. Β' Τιμ. α, 16.

8. «ΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ» ἔκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήνα 2001, τόμος ΣΤ' (σελ. 123-124 καί 149).

Σπουδές

Οἱ σπουδές του πολλές καί ἀξιόλογες, πρωτότυπες γιά κληρικό καί μάλιστα τῆς ἐποχῆς του. Συγκεκριμένα:

α. Σπούδασε στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν (1952 -1956),

β. Ἀπέκτησε Διδακτορικό Δίπλωμα Φιλοσοφίας στό Πανεπιστήμιο τῆς Γλασκώβης Σκωτίας (1967) καί

γ. Εἶχε μεταδιδακτορικές σπουδές στήν ψυχολογία, στήν παιδαγωγική καί στήν σύγχρονη φιλοσοφία στά ἐξῆς Πανεπιστήμια:

I. Ὁξφόρδης Ἀγγλίας (1967 - 1968),

II. Τορόντο Καναδᾶ (1968 - 1969),

III. Σικάγου ΗΠΑ (1971 - 1972) καί

IV. Γαίηλ ΗΠΑ (1977 - 1978).

Δίδαξε ὡς καθηγητής:

α. Ἠθική καί Κοινωνική Φιλοσοφία, φιλοσοφία τοῦ ἀνθρώπου καί φιλοσοφία τῆς θρησκείας στό Πανεπιστήμιο Ντέ Πώλ τοῦ Σικάγου (1971-1974).

β. Φιλοσοφία τοῦ Δικαίου στό Πανεπιστήμιο Οὐίλλιαμ Πάτερσον Νέας Ὑερσέης (1976-1977).

γ. Φιλοσοφική Ἠθική καί Φιλοσοφία τοῦ ἀνθρώπου στό Παν/μιο Σαίנט Τζῶνς Νέας Ὑόρκης (1978 -1979) καί

δ. Σχολή Ἐπιμόρφωσης Λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαίδευσης (ΣΕΛ-ΜΕ) Πατρῶν (1982-1986).

Ποτέ βέβαια δέν ἔπαψε νά διαβάζει καί νά καταρτίζεται γιά θέματα τῆς ψυχολογίας καί βιοηθικῆς. Οἱ ἐλεύθερες ὥρες του ἦταν στιγμές μελέτης καί μόνο. Καρπὸς ὅλης τῆς ἐπιστημονικῆς του κατάρτισης εἶναι τό συγγραφικὸ ἔργο του. Χαρακτηρίζεται καί αὐτό γιά τήν πρωτοτυπία του ἕως καί τήν μοναδικότητά του. Νά σημειωθεῖ ὅτι γνωρίζει τρεῖς ξένες γλῶσσες, τήν ἀγγλική τήν γαλλική καί τήν γερμανική.

Μεταξύ ἄλλων καί πρίν τήν ἐκλογή του εἶχε συμμετάσχει καί στίς συζητήσεις στορογγυλῆς τραπέζης:

α. Στό 12ο ἐτήσιο Πανελλήνιο Ἱατρικὸ Συνέδριο μέ θέμα: «Εὐθανασία, σύγχρονη θεώρηση τοῦ προβλήματος» (Ζάππειο Μέγαρο, 16.5.1986). Γιά τήν εὐθανασία εἶχε εὐθαρσῶς, μέ ἐπιχειρήματα καί μέ σαφήνεια ἐξηγήσει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀντίθετη σ' αὐτή.

β. Στά πλαίσια τοῦ Ὁμίλου Μελέτης Ἱατρικῆς Ἠθικῆς μέ θέμα: «Σύγχρονα προβλήματα Ἱατρικῆς Ἠθικῆς» (Ἐμπορικὸ καί Βιομηχανικὸ Ἐπιμελητήριο, 13.5.86).

Ἐπίσης ἔχει διατελέσει πρόεδρος τῆς συνοδικῆς ἐπιτροπῆς Οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ καί μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (δέν ὑφίσταται πλέον).

Συγγραφική δραστηριότητα

Ο Φ.Αθ. είναι συγγραφέας άρθρων και βιβλίων ή ανατύπων, στα ελληνικά και στα αγγλικά. Τό περιεχόμενό τους είναι επιστημονικά αξιόλογο και ενδιαφέρον και σχετίζεται άμεσα με τις σπουδές του. Διαπραγματεύεται στα συγγράμματά του θέματα φιλοσοφίας, ψυχολογίας και βιοηθικής.

Σταχυολογώντας τις συγγραφές του καταγράφουμε τις εξής:

1. «Αθανασία της ψυχής ή Ανάστασις τού σώματος» (Διδασκαλία του Αποστόλου Παύλου εν αναφορᾷ πρὸς τὸν Πλάτωνα). Σικάγο 1974, στήν αγγλική και Αθήνα 1975, στήν ελληνική.

2. «Σύγχρονη Βιολογία και Ἠθική: DNA - Γενετική Μηχανική. Προοπτικές και ἀνησυχίες», Αθήνα 1983.

3. «The nature of human soul, in St. Paul's thought»⁹ (ανάτυπο), Αθήνα 1985.

4. «Ἡ εὐθανασία σήμερα και ἡ θέση τῆς Ἐκκλησίας»¹⁰ (ανάτυπο), Αθήνα 1986.

5. «Σύγχρονα προβλήματα ἱατρικῆς ἠθικῆς. Ἡ χριστιανική ἀποψη»¹¹ (ανάτυπο), Αθήνα 1986.

6. «Ἡ ἀποψη τῆς Ἐκκλησίας γιά τό AIDS: ἱατρική, κοινωνική και ἠθική διάσταση»¹² (ανάτυπο), Αθήνα 1990.

7. «Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στήν ἐνωμένη Εὐρώπη και στήν Ἑλλάδα»¹³ (ανάτυπο), Αθήνα 1990.

8. «Ψυχανάλυση. Μύθος ἢ Ἐπιστήμη». (Ἐκδοση Ἰ. Μητροπόλεως Φωκίδος), Αθήνα 1990. Γιά τό ἔργο αὐτό ὁ ἀξιόλογος ἱστοριοδίφης Δρόσος Κραβαρτόγιαννος ἔχει γράψει: «Ὁ Α.Ζ. (σ.σ. ὁ Φ.Αθ.) στό φιλοσοφικό αὐτό δοκίμιό του ἀναλύει τή θεωρία τῆς ψυχανάλυσης τοῦ Φρόυδ μ' εὐρύτητα και σαφήνεια, ἐμφανίζονται στόν ἀναγνώστη τά ὑπέρ και τά κατά τῆς ἐπαναστατικῆς γιά τήν ἐποχή τῆς θεωρίας... Ἡ ἐπιχειρηματολογία τοῦ Α.Ζ. δέν εἶναι δογματική. Ἐχει τήν ἐπιστημονική φιλοσοφική ὀξυδέρκεια, ἀλλά και τή θρησκευτική ἀπλότητα και ἀλήθεια. Ἡ γυναίκα κατά τόν Φρόυδ εἶναι κατώτερο ὄν. Ὅμως ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανική Θρησκεία τή θεωροῦσε πάντα ἰσότι-

9. «Θ», τ. 56 (σελ. 222-237)

10. «Ε» 1η Νοεμβρίου 1986 (σελ. 603-606)

11. δ.π., 1-15 Δεκεμβρίου 1986.

12. δ.π. 1η -15 Ἰουλίου 1990 (σελ. 357-362) και 1η-15 Αὐγούστου 1990 (σελ. 405-409).

13. δ.π. 1η -15 Ἀπριλίου 1990 (σελ. 189-192).

μη πρὸς ἄνδρα, ἰσάξια τοῦ ἄνδρα ὄντοτητα, ἀποψη πού ἐπιβεβαιώνει ἡ σύγχρονη κοινωνικὴ ζωὴ¹⁴».

9. «Orthodox perspectives»¹⁵ (ἀνάτυπο), Ἀθήνα 1995.

10. «Ἡ σχέση τοῦ γιατροῦ μέ τόν ἄρρωστο»¹⁶ (ἀνάτυπο), Ἀθήνα 1995.

Τό ἴδιο θέμα διαπραγματεύτηκε καί στό συνέδριο πού διοργάνωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μέ τήν εὐκαιρία τῶν δύο χιλιάδων χρόνων ἀπό τήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, μέ τίτλο «ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ 2.000» (Ἀθήνα, 4-8 Μαΐου 2000) καί καταχωρήθηκε στόν ἀντίστοιχο τόμο (σ.σ. 425-437).

11. «Ὁ Πλάτων καί ὁ Φρόντ για τήν φύση τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ (τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς) καί τήν λειτουργία του»¹⁷ (ἀνάτυπο), Ἀθήνα 1995. Ὁ ἀρχικός τίτλος δημοσίευσής του (τό 1975) εἶναι: «A comparison of Platos Tripartite theory of the Soul to Fend's structure of Personality»

12. «Πλάτων καί Παῦλος περί ἀνθρώπου» Θεολογική, φιλοσοφική καί ψυχολογική ἔρευνα, Ἀθήνα 2000 καί Θεσσαλονίκη 2002.

Εἶναι ἡ διδακτορική του διατριβή μεταφρασθεῖσα ἀπό τ' ἀγγλικά στά ἑλληνικά. Γιά τό ἔργο αὐτό ἔλαβε ἄριστη κριτική ἀπό τόν Μιχαήλ Ροῦσσο¹⁸ καί ὁ Θεολόγος κ. Χάρης Ἀνδρεόπουλος τό χαρακτήρισε ὡς «ἓνα ἐξαιρετικό ἔργο μέ φιλοσοφικές καί θεολογικές προσεγγίσεις για τήν ἀνθρώπινη ψυχή»¹⁹.

13. «Ἡ σχέση τοῦ ἱατροῦ μετά τοῦ ἀσθενοῦς». Ὁρθόδοξος βιοηθική προσέγγιση. Ἀμφισσα, 2009.

Ἄξιο παρατήρησης εἶναι, ὅτι ἀσχολήθηκε μέ τόν Πλάτωνα πάρα πολύ. Ἐβρισκε στοιχεῖα για ἐξέταση ἀρκετά καί ἀξιοποιήσιμα. Γνώριζε μέ τόν τρόπο του ὅτι: «Στούς ἀρχαίους Ἑλληνας ὑπάρχουν αὐτοί πού φαίνονται ὅτι εἶναι σοφοί, χωρίς νά εἶναι σοφοί. Ὅλοι ὁμως ἀναγνωρίζουν τήν ἀρετή. Παράδειγμα τέτοιων εἶναι ὁ Πλάτων»²⁰.

Ὅταν ἄλλοι καί διάφοροι μέ θύραθεν παιδεία περί τῆς βιοηθικῆς καί φιλοσοφία (ἄν καί ἄριστοι θεολόγοι) προσπάθησαν νά προσεγγίσουν τό θέμα, ὁ Φ.Ἀθ. μέ ἐπιστημονική ἐμπειρία, συγγραφή καί

14. περ. «ΤΕΤΡΑΜΗΝΑ» τ. 41-42, καλοκαίρι 1990 (σελ. 2777).

15. «Θ», τ. 65 (σελ. 402-478).

16. «Ε», 1-15 Ἰανουαρίου 1995 (σελ. 17-20), 1η Φεβρουαρίου 1995 (σελ. 71-73) καί 15 Φεβρουαρίου 1995 (σελ. 117-120).

17. «Θ», τ. 66 (σελ. 414-449)

18. περ. «ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΒΗΜΑΤΑ», τ. 116/2000 (σελ. 245-246).

19. www.amen.gr/26-11-2011.

20. Γρηγόριος Θεολόγος ΕΠΕ 9,172.

λόγο ἀσχολήθηκε μέ τά εὐαίσθητα τοῦτα ζητήματα. Γιά τόν λόγο αὐτό καί τά βιβλία του ἔλαβαν τίς καλύτερες κριτικές καί ἡ διοικοῦσα Ἐκκλησία τοῦ ἀνέθεσε τήν ἐκπροσώπησή Της σέ διεθνή συνέδρια μέ ἀνάλογο πρὸς τίς σπουδές του ἀντικείμενο συζήτησης.

Ἐκλογή-χειροτονία-ἐνθρόνιση

Τήν 1η Φεβρουαρίου 1986 ὁ Μητροπολιτικός θρόνος Φωκίδος χήρεψε. Ὁ ἐπὶ εἴκοσι σχεδόν χρόνια Πατέρας καί Ποιμενάρχης του κυρός Χρυσόστομος (Βενετόπουλος) ἀσθενήσας παρέδωσε τό πνεῦμα του στὸν Κύριο. Ἐξελέγη Μητροπολίτης τῆς Φωκικῆς Ἐπισκοπῆς τό 1967. Εἶχε ἐκλεγεῖ (στίς 15-11-57) καί χειροτονηθεῖ (στίς 24-11-67) Ἐπίσκοπος Κερνίτσης, βοηθός στήν Ἱ. Ἀγ/πὴ Ἀθηνῶν, πατρινός στήν καταγωγή (γεννημένος τό 1913) καί ἀξιόλογος Ἱεράρχης²¹. Τοποτηρητής τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ἀνέλαβε ὁ τότε Μητροπολίτης Θηβῶν καί Λεβαδείας Ἱερώνυμος.

Γιά τήν πλήρωση τῆς κενωθείσας Ἱ. Μητροπόλεως Φωκίδος ὀρίσθηκε ἔκτακτη σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τήν προεδρία τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχ/που Σεραφεῖμ. Στίς 23 Σεπτεμβρίου 1986 μετὰ τήν Θ. Λειτουργία στό Συνοδικό παρεκκλήσιο Καθολικό Ἱ. Μονῆς Ἀσωμάτων-Πετράκη, στήν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἱεραρχίας ἄρχισε ἡ διαδικασία γιά τήν πλήρωση τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φωκίδος.

Συμμετείχαν ἑβδομήντα ἑξί (76) Ἀρχιερεῖς, ἄρα ὑπῆρχε ἡ νόμιμη ἀπαρτία. Ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς, ὅπως ὀρίζει ὁ καταστατικός χάρτης Ν. 590/77, ἡ πλήρωση νά γίνεи διά μεταθέσεως. Ὑπὲρ ψήφισαν μόνο ὀκτώ (8), ἐναντίον ἐξήντα πέντε (65) καί βρέθηκαν καί τρία (3) ἄκυρα ψηφοδέλτια. Ἔτσι προχώρησε πλέον ἡ διαδικασία γιά ἐκλογή.

Στήν πρώτη μυστική ψηφοφορία καί γιά καταρτισμό τοῦ τρίτο-πρόσωπου, ψήφισαν ἑβδομήντα ἑξί Μητροπολίτες, ἀπό τούς ὁποίους δύο προτίμησαν τό λευκό ψηφοδέλτιο, κανένα δέν ἀκυρώθηκε. Ἡ ψηφοφορία ἀνέδειξε τούς ἐξῆς:

α. Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρα Ζακόπουλο, μέ ψήφους 53.

β. Ἀρχιμ. Χρυσόστομο Κουτουλάκη, μέ ψήφους 13.

γ. Ἀρχιμ. Ἱερεμία Φούντα, μέ ψήφους 13.

Ἄλλοι ἀρχιμανδρίτες ἔλαβαν ἀπό 12 ἕως 6 καί λιγότερο ψήφους. Ἔτσι οἱ παραπάνω τρεῖς πρῶτοι ἀρχιμανδρίτες ἀπάρτισαν τό τρί-πρόσωπο γιά τήν δεύτερη καί τελική ψηφοφορία. Πάλι ψήφισαν 76

21. Ἐφημ. «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ» φ. 353, 1-16 Νοεμβρίου 1992.

Ἀρχιερεῖς, μέ 68 ἔγκυρες, 6 λευκές καί 2 ἄκυρες ψήφους. Οἱ δέ ἀρχιμανδρίτες ἔλαβαν:

α. Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος ψήφους 57.

β. Ἀρχιμ. Ἱερεμίας Φούντας ψήφους 9 καί

γ. Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Κουτουλάκης ψήφους 2.

Μητροπολίτης Φωκίδος ἐξελέγη ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος, χωρίς νά ὑποβληθεῖ καμία ἔνσταση. Στήν συνέχεια κλήθηκε ὁ Θεοφιλέστατος ἐψηφισμένος ὅπως δώσει τό «Μικρό Μήνυμα» ἐνώπιον τῆς Ἱεραρχίας ἀποδεχόμενος τήν ἐκλογή καί ὕστερα τό «Μεγάλο Μήνυμα» στό συνοδικό Παρεκκλήσιο, ἐνώπιον τοῦ Ἀρχ/που καί ἀρκετῶν Ἱεραρχῶν.

Ἡ εἰς Ἐπίσκοπο χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτη Φωκίδος τελέσθηκε τήν Κυριακή 28 Σεπτεμβρίου, στόν Ἱερό Ναό Ἀγίου Νικολάου, ὁδοῦ Ἀχαρνῶν, ὅπου καί ὑπηρετοῦσε ἐπὶ ἐξαετία ὡς προϊστάμενος.

Τῆς Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ὁ μακαριστός Ἀρχ/πος Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, συλλειτουργούντων τῶν Μητροπολιτῶν: Δημητριάδος Χριστόδουλου (μετέπειτα Ἀρχ/πος Ἀθηνῶν), Διδυμοτεῖχου Ἀγαθάγγελο, Σάμου Παντελεήμονα, Ἱερισσοῦ Νικόδημο (προκάτοχός του στόν Ναό), Θηβῶν Ἱερώνυμο (νῦν Ἀρχ/πο Ἀθηνῶν), Κίτρους Ἀγαθόνικο καί τόν Ἐπίσκοπο Ἀνδρούσης Ἀναστάσιο (νῦν Ἀρχ/πο Ἀλβανίας).

Τόν χειροτονούμενο προσφώνησε μέ λίγα καί ἀπλά λόγια ὁ Ἀρχ/πος, ὁ ὁποῖος τόνισε τά προσόντα του, τά τάλαντά του, τήν θεολογική καί τήν ποιμαντική ἐμπειρία του. Ἀντιφώνησε ἐμπνευσμένα ὁ πρὸς χειροτονία λέγοντας χαρακτηριστικά: «Μέγα τό ἀξίωμα καί ὑψηλή ἡ τιμή, ἀλλά καί ἡ εὐθύνη καί χρέος». Ἐξέφρασε πολύ σύντομα τίς περὶ ἀρχιερωσύνης σκέψεις του χρησιμοποιώντας ἀποσπάσματα ἀπὸ τόν Λόγο Β' Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου²². Τέλος, εὐχαρίστησε μέ θερμά καί συγκινητικά λόγια ζῶντες καί κεκοιμημένους εὐεργέτες του, ὡς καί τοὺς συλλειτουργοὺς του, τοὺς συνεργάτες του, τοὺς ἐνορίτες του. Παρόντες ἦταν οἱ τοπικές ἀρχές τῆς Φωκίδας καί ἐκπρόσωποι τῆς πανεπιστημιακῆς κοινότητος καί τοῦ πνευματικοῦ κόσμου²³.

Ἡ νενομισμένη διαβεβαίωση δόθηκε ἐνώπιον τοῦ τότε Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Χρήστου Σαρτζετάκη καί τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Θρησκευμάτων Ἀντώνη Τρίτση. Τ' αὐτά πρόσωπα ὑπέγραψαν

22. ΕΠΕ 1, 166 καί 210.

23. Ι. Μ. Χατζηφώτης, ὁ.π.

καί τό Προεδρικό Διάταγμα, ἀναγνώρισής του ὡς Μητροπολίτης Φωκίδος. Ἡ Ἱερά Σύνοδος στήν συνέχεια ἐξέδωσε τήν ὑπ' ἀριθμ. 2432/7.10.1986 Ἐγκύκλιο «περί ἐκλογῆς καί ἐγκατάστασης τοῦ Μητροπολίτου Φωκίδος».

Ἡ ἐνθρόνισή τοῦ νέου Μητροπολίτη Φωκίδος ἐγίνε τήν Κυριακή 23 Νοεμβρίου 1986. Τόν ὑποδείχθηκε ὁ Νομάρχης Φωκίδος στά ὄρια τοῦ Νομοῦ καί τόν προσφώνησε στήν κεντρική πλατεία, ἐμπρός ἀπό τόν ἀνδριάντα τοῦ ἐθνοῖερομάρτυρα Ἡσαΐα. Στήν συνέχεια σχηματίστηκε πομπή πρός τόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό «Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου». Ἐγίναν προσφωνήσεις καί ὁ νέος ποιμενάρχης τῆς Φωκικῆς Ἐκκλησίας διάβασε τόν ἐνθρονιστικό λόγο του, ἐνώπιον Ἱεραρχῶν καί ὄλων τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Ἄκουσε τήν ἐντολή τοῦ Χριστοῦ «ποίμανε τά πρόβατά μου»²⁴ καί ἄρχισε νά τήν κάνει πράξη ὅσο καί ὅπως μπορούσε, μέ τά λίγα μέσα πού διέθετε καί βρῆκε ἡ Μητρόπολη (οἰκονομικά, στελέχη κ.λπ.) Ξεκίνησε ἡ ποιμαντορία του ἀνοίγοντας ἄλλη μιὰ σελίδα στό βιβλίο τῆς ζωῆς του.

Συνοδικός Σύνεδρος

Οἱ ἀρχικές ἐντυπώσεις τοῦ Φ.Ἀθ. ὡς μέλος τῆς Ἱεραρχίας ἦταν λίγο παράξενες. Συνέπεσαν μέ τίς ἀλλεπάλληλες καί θυελλώδεις συνεδριάσεις τῆς, τήν Ἀνοιξη τοῦ 1987, ἐναντίον τοῦ λεγόμενου «Νόμου Τρίτση», πού δέν ἐφαρμόσθηκε ποτέ.

Ὡς Μητροπολίτης Φωκίδος διετέλεσε μέλος τῆς Δ.Ι.Σ. ὡς ἑξῆς:

α. Περίοδος 133η: 1989 - 1990 καί ὁρίσθηκε στίς ἑξῆς θέσεις:

- Συνοδικός σύνδεσμος στήν ἐπιτροπή χριστιανικῆς ἀγωγῆς καί νεότητος.

- Ἀναπληρωματικό μέλος τόν Β/θμιο Συνοδικό Δικαστήριο.

- Τακτικό μέλος στό Διοικητικό Συμβούλιο Τ.Α.Κ.Ε.²⁵

β. Περίοδος 139η: 1995 - 1996 καί ὁρίσθηκε στίς ἑξῆς θέσεις:

- Συνοδικός σύνδεσμος στήν ἐπιτροπή ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσης καί ἐπιμόρφωσης τοῦ κλήρου.

- Τακτικό μέλος στό Α/θμιο Συνοδικό Δικαστήριο.

- Ἀναπληρωματικό μέλος στό τριμελές ὑπηρεσιακό συμβούλιο γιά θέματα ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων.

- Ἀναπληρωματικό μέλος στό Δ.Σ. τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

24. Ἰωάν. κα, 16.

25. «Ε», 1-15 Σεπτεμβρίου 1989.

- Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς σχέσεων μέ Εὐρωπαϊκή Ἐνωση.²⁶
- γ. Περίοδος 145η: 2001 - 2002 καί ὁρίσθηκε στίς ἐξῆς θέσεις:
 - Συνοδικός σύνδεσμος στήν ἐπιτροπή χριστιανικῆς ἀγωγῆς καί νεότητος.
 - Ἀναπληρωματικό μέλος στήν Α/θμία καί στό Β/θμία συνοδικά Δικαστήριο
 - Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.²⁷

δ. Περίοδος 152η: 2008 - 2009 καί ὁρίσθηκε στίς ἐξῆς θέσεις:

- Συνοδικός σύνδεσμος ἐπὶ τῶν αἱρέσεων.
- Τακτικό μέλος στό Β/θμιο Συνοδικό Δικαστήριο²⁸.

Ὅρίσθηκε ἀπό τήν Δ.Ι.Σ. ὡς ὁ ἐπίσημος ὁμιλητής κατά τήν Συνοδική Θεία Λειτουργία γιά ἑορτασμό τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, 4 Μαρτίου 1990, στόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό παρουσία τῆς ἡγεσίας τῆς χώρας. Θέμα τῆς ἐπικάιρης ὁμιλίας ἦταν «Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στήν ἐνωμένη Εὐρώπη καί στήν Ἑλλάδα» (βλ. τό 7ο βιβλίο του).

Εἶχε πάντα ἄριστες σχέσεις μέ τοὺς ἐκάστοτε Προέδρους τῆς Δ.Ι.Σ. καί τά ὑπόλοιπα μέλη τῆς. Δέν εἶχε καμία φορά ὁριστεῖ ὡς εισηγητής συγκεκριμένου θέματος στήν Δ.Ι.Σ. ἢ στήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀρκετές φορές ὅμως εἶχε τοποθετηθεῖ σέ συνεδριάσεις τῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ θεμάτων πού εἶχαν συζητηθεῖ, τελευταία παρέμβαση πού ἔκανε ἦταν ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ Μακ/του Προέδρου στήν Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2013²⁹.

Μετεῖχε ὡς ὁμιλητής καί ἐκπροσωπώντας τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἢ ὡς προσκεκλημένος στά ἐξῆς συνέδρια:

α. 5ο Διεθνές Συνέδριο Ἀγγλικανικῆς Σκοπελιανῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μέ θέμα: «Ὁ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στόν κόσμον σήμερα» (ΗΠΑ, 10-12 Σεπτεμβρίου 1992).

β. 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο τῆς Ἐνωσης Ὁρθοδόξων Ἐπιστημόνων Λεμεσοῦ μέ θέμα: Βιοϊατρική δεοντολογικά ὑπό τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας» (Κύπρος, Νοέμβριος 1993).

γ. Συνέδριο «Ἱατρικῆς ἠθικῆς καί χριστιανικῆς ἠθικῆς» (Αονδίνο - Ὁξφόρδη, Ἀπρίλιος 1989).

δ. Διεθνές Συνέδριο ἀπό τόν Παγκόσμιο Ὄργανισμό Ὑγείας καί τό Συμβούλιο Διεθνῶν Ἱατρικῶν Ἐταιρειῶν μέ θέμα «Ἠθική καί πειράματα στόν ἄνθρωπον» (Γενεύη, 5 -8 Φεβρουαρίου 1992).

26. δ.π., 1-15 Σεπτεμβρίου 1995.

27. δ.π., Αὐγουστος-Σεπτέμβριος 2001.

28. δ.π., Αὐγουστος-Σεπτέμβριος 2008.

29. δ.π., Ὀκτώβριος 2013 (σελ. 615).

ε. Συνέδριο της Κίνησης Καθολικών επιστημόνων και διανοομένων», Ελλάδα «Ἡ ἱατρική στήν ὑπηρεσία τῆς ζωῆς» (Ἀθήνα, 20.9.1988).

στ. Στό 4ο Διεθνές Συνέδριο γιά τό AIDS πού διοργανώθηκε ἀπό τήν Διεθνή Ἐνωση Ἱατρικῆς Ἐπιστήμης» (Ρώμη, 12 - 17.11.1989).

Ὀρίσθηκε τόν Δεκέμβριο τοῦ 2000 ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στό Διοικητικό Συμβούλιο Κέντρου Ἐλέγχου Εἰδικῶν Λοιμώξεων (Κ.Ε.Ε.Λ.).

Δραστηριότητα

Ὁ Φ.Ἀθ. ποιῆμανε τήν Μητρόπολη τῆς Φωκίδος, στό κέντρο τῆς Ρούμελης μέ σεμνότητα καί χωρίς πολλή διαφήμιση. Δέν φοβήθηκε τό μικρό ποίμνιο³⁰. Ἀθόρυβο εἶναι τό ἔργο του, πλὴν ὅμως πολύπλευρο καί τό ὁποῖο συνοψίζεται ὡς ἑξῆς:

Ὅταν ἦρθε στήν Ἀμφισσα βρῆκε τήν Μητρόπολη μέ πολλά ἐφημεριακά κενά. Ὁ προκατόχος του μακαριστός Χρυσόστομος ἦταν πολύ φειδωλός στήν ἐπιλογή τῶν ὑποψηφίων καί τῆς χειροτονίας τους. Νά σημειωθεῖ ὅτι τό Πάσχα τοῦ 1986 ὁ τοποτηρητής τῆς χηρεύουσας ἐπισκοπῆς, Σεβ. Θηβῶν Ἱερώνυμος, παρεκάλεσε τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν καί ἐστάλησαν ἱερεῖς ἀπό τήν πρωτεύουσα γιά νά ἐξυπηρετήσουν λειτουργικά τίς Ἁγίες ἡμέρες καλές Ἐνορίες οἱ ὁποῖες στεροῦνταν ἐφημέριο. Γιά τόν σκοπό αὐτό, κατά τίς ἐπισκέψεις του στά χωριά ἔκανε ἑκκληση ἄν ὑπῆρχε κάποιος πού «τοῦ μίλησε ὁ Θεός στήν ψυχή», ὅπως χαρακτηριστικά ἔλεγε, νά ἔρθει καί νά χειροτονηθεῖ Ἱερέας. Ὅταν τοπικοί ἢ ἄλλοι παράγοντες ζητοῦσαν ἐφημέριο, ἐκεῖνος ἔθετε μόνο ἓναν ὄρο, νά κτίσουν σπίτι γιά τήν οἰκογένειά του. Οἱ κινήσεις του αὐτές ἀπέδωσαν καρπούς. Ὑπῆρξε προσέλευση καί ἀρκετές Ἐνορίες εἶδαν ἱερέα μετά ἀπό πολλά χρόνια.

Τό ἴδιο κενό βρῆκε καί στήν θέση ἱεροκήρυκα. Προσέλαβε ἓναν (τόν Ἀρχιμ. Εὐσέβιο Κόκκορη), χειροτόνησε δεύτερο (τόν Ἀρχιμ. Νεκτάριο Καλύβα) καί ἔδωσε θάρρος καί σ' ἄλλους κληρικούς προκειμένου ν' ἀκούγεται εὐκαίρως-ἀκαίρως ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Σεβ. νά σημειωθεῖ πάντα ὅταν χοροστατοῦσε ἢ λειτουργοῦσε κήρυττε, κατά περίσταση.

Τό κήρυγμά του ἦταν ἀπλό καί κατανοητό, ἀφουγκραζόταν τό επίπεδο τῶν ἐκκλησιαζομένων καί ἐφάρμοζε τό πατερικό παράγγελμα «ὅποιος ἔχει ἀναλάβει ἐξουσία στήν Ἐκκλησία, ὅποιος ἔχει τιμηθεῖ μέ τό ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου, ἄν δέν κηρύττει στό λαό ὅσα πρέ-

30. Λουκ. ιβ, 32.

πει, δέν εἶναι χωρίς εὐθύνη»³¹. Γιά τήν λειτουργική καί ποιμαντική κατάρτιση τῶν ἐφημερίων διοργάνωνε ἱερατικά συνέδρια ὁμιλώντας ὁ ἴδιος ἢ ἄλλοι ἀξιόλογοι προσκεκλημένοι ὁμιλητές.

Γιά τήν καλύτερη ἐξυπηρέτηση τῆς μεγάλης ἐνορίας –γιά τά τοπικά δεδομένα– τοῦ ἐπίνειου τῆς πρωτεύουσας, τῆς Ἰτέας, ἀναγνωρίσθηκαν μέ ἔγκρισή του δύο νέες ἐνορίες καί ἔγινε ἡ ἀνέγερση ἀντιστοιχῶν Ναῶν, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου (στήν θέση μικροῦ Ναοῦ) στά δυτικά τῆς πόλης καί Ἀποστόλων Πέτρου-Παύλου καί Ἀγίου Χαραλάμπους στά ἀνατολικά της, πρὸς τήν Κίρρα. Τέλεσε ἐπίσης θυρανοξία καί ἐγκαινίασε μικροῦς καί μεγάλους Ναοὺς.

Τά κατηχητικά σχολεῖα ὄλων τῶν βαθμίδων λειτούργησαν ὅπου ἦταν ἐφικτό μέ τόν καλύτερο τρόπο πρὸς ὠφέλεια παιδιῶν καί νέων. Ἐγκαινίασε Πνευματικά Κέντρα, ὅπως αὐτό τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀμφισσας (τό 1989). Σέ ἐθνικοθρησκευτικές γιορτές πραγματοποιῶνταν ἑορταστικές ἐκδηλώσεις. Ὀνειρό του ἦταν οἱ κατασκηνώσεις, πάντα ἐψαχνε τόπο, δέν τά κατάφερε ὅμως νά τίς δημιουργήσει.

Συγγραφέας ὁ ἴδιος, ἔδωσε μεγάλη ἔμφαση στό γραπτό λόγο: Ἀπό τόν Μάρτιο τοῦ 1988 ἐκδίδεται ἡ τριμηνιαία ἐφημερίδα «Ἐκκλησιαστικόν Φωκικόν Βῆμα» καί ἀπό τό 1989 τό ἐτήσιο ἐγκόλπιο ἡμερολόγιο. Ἐπευλογοῦσε ἐκδοτικές προσπάθειες ἐνοριῶν, ὅπως τό περιοδικό «Ἐνοριακή Ἥχώ» (τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου-Ἀγ. Νικολάου Ἀμφίσσης), «Ἡ Ἐνορία μας» (τοῦ Ἱ. Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς Λιδωρικίου). Πρόσφατα ἡ Μητρόπολη ἀπέκτησε ἐνημερωτική ἱστοσελίδα στό διαδίκτυο: «www.imfok.gr» καί προέβη κατά καιροὺς σέ ἐκδόσεις ὠφελίμων βιβλίων.

Ὡς φιλάγιος πού ἦταν καθιέρωσε κοινή ἐορτή «τῶν ἐν Φωκίδᾳ Ἀγίων» τήν Κυριακή τοῦ Παραλύτου κάθε ἔτους, μέ ἐπίκεντρο τῶν λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων τόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Ἀμφισσας. Μέ τήν ἀπόφασή του αὐτή ἔγινε πράξη παλαιότερη πρόταση³² γιά τόν κοινό ἐορτασμό τῶν ἑξὶ Ἀγίων πού σχετίζονται ἅμεσα ἢ ἔμμεσα μέ τήν ἐκκλησιαστική κοινότητα τῶν Φωκιδέων.

Καρποφόρα ἦταν καί ἡ Προεδρία του ἐπὶ τῶν ἑξὶ Κληροδοτημάτων τῆς Ἀμφισσας, πού εἶναι ὑπὸ τήν διοίκηση τοῦ ἐκάστοτε Μητροπολίτη Φωκίδος κατ' ἐπιθυμία τῶν πλουσίων εὐεργετῶν. Ἐπὶ τήν ἡμερῶν τῆς προεδρίας του τελείωσε τό Γιατζειον-Κορδώνειον Πνευματικό Κέντρο στήν Ἀμφισσα, λειτούργησε Γηροκομεῖο στήν Ἀμφισσα μέ 44 κλίνες καί 38 τρόφιμους, ἀξιοποιήθηκε μέ τόν καλύτερο τρόπο καί ἡ περιουσία τῶν ὑπολοίπων.

31. Ἰωάν. Χρυσόστομος ΕΠΕ 24, 40.

32. περ. «ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠ' ΤΗ ΦΩΚΙΔΑ» τ. 81-84/1997 (σελ. 79-88)

Τόν Μητροπολιτικό Ναό ἦταν ὅταν ἤρθε πού βρῆκε μέ τίς σκαλωσιές. Ἀπό χρόνια ἔκανε ἐργασίες, μέ πάρα πολύ ἀργό ρυθμό, ἡ Ἀρχαιολογική Ὑπηρεσία γιά νά στηριχθοῦν οἱ ἀγιογραφίες τοῦ Σπύρου Παπαλουκά³³. Ἐκανε πάρα πολλές προσπάθειες, διαμαρτυρίες, παραστάσεις σέ ὑπουργούς καί ἀρμόδιους. Τελικά μέ δική του εὐθύνη καί θάρρος τίς ξήλωσε ὁ ἴδιος γιά νά φανεῖ τό κάλλος τοῦ Ναοῦ. Ἄκουσε περισσότερο τήν φωνή τῆς συνείδησής του καί ἡ συμβουλή τοῦ προφητάνακτα «μή πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας»³⁴ ἔγινε ὁδηγός στήν ἀπόφασή του.

Ἄλλοι τομεῖς ποιμαντικῆς δράσης τῆς Μητρόπολης καί μέ ἀντιστοίχους ὑπεύθυνους, εἶναι οἱ ἑξῆς:

α. Ἱερά ἐξομολόγηση, μέ 18 ἐφημερίους ἐξομολόγους.

β. Πνευματικά Κέντρα τέσσερα (4).

γ. Ὑπηρεσία συμπαραστάσης οἰκογένειας.

δ. Ποιμαντική Στρατοῦ.

ε. Συνάξεις πρεσβυτερῶν.

στ. Σεμινάρια ἐπιμόρφωσης ἐφημερίων

ζ. Ἀντιαιρετική δράση καί Ἱεραποστολή.

η. Μέριμνα γιά τίς Φυλακές (Ἀμφισσας καί Μαλανδρίνου)

θ. Μέριμνα γιά τούς ἀσθενεῖς καί

ι. Γενικό Φιλόπτωχο Ταμεῖο καί εἴκοσι ἑξί ἐνοριακά φιλόπτωχα ταμεῖα³⁵.

Τέλος, συμπαραστάθηκε στόν Φωκικό λαό στίς διεκδικήσεις του γιά διάφορα τοπικά θέματα. Ἦταν ὄντως «τύπος στούς πιστούς»³⁶ στά αἰτήματά του καί στούς ἀγῶνες του. Χαρακτηριστική περίπτωση εἶναι ἡ ἀξιοποίηση καί προβολή τοῦ προσώπου καί τῆς θυσίας τοῦ προκατόχου του Ἡσαΐα. «Τό μέγιστον ὅμως ἐγχείρημα τοῦ Ἀθηναγόρα ὑπῆρξεν ἡ ἱστορική ἀποκατάσταση τοῦ παραμελημένου καί ἀδικημένου ἀπό τούς ἱστορικούς ἥρωα Ἐπισκόπου Σαλῶνων Ἡσαΐα καί ἡ διά Προεδρικοῦ Διατάγματος καθιέρωση ὡς ἐθνικῆς τοπικῆς ἐορτῆς τῆς Ἀλωσης τοῦ Κάστρου τῶν Σαλῶνων ἀπό τά παλληκάρια τοῦ Πανουργιά καί τοῦ Γκούρα, στίς 10 Ἀπριλίου 1821..... Ὁ πανηγυρικός ἐορτασμός ἔγινε γιά πρώτη φορά στήν Ἀμφισσα στίς 17 Ἀπριλίου τοῦ 1999»³⁷.

33. Δεσφινιώτης διακεκριμένος ζωγράφος (1892-1957).

34. Ψ. 145,3.

35. «Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἔτος 2014 (σελ. 851).

36. Α' Πέτρ. ε. 2.

37. Πρακτικά Συνεδρίων 13ου Συλλόγων Παρνασσίδας καί 11ου Ἐταιρείας Φωκικῶν Μελετῶν. Ἀμφισσα 2010 (σελ. 334).

Μοναχισμός

Ένας πόλος ἄσκησης ποιμαντικῆς μίας Ἐπισκοπῆς εἶναι καί ὁ μοναχισμός. Ἡ φωκικὴ Ἐκκλησία ἀξιώθηκε νά ἔχει λίγα σχετικά, ἀλλά ἱστορικά μοναστήρια. Οἱ πνευματικές αὐτές δάσεις διαδραμάτισαν σπουδαῖο ρόλο στήν ζωὴ τοῦ τόπου, ἰδίως σέ δύσκολες ὥρες του.

Όταν ὁ Φ.Αθ. ἤρθε στήν Μητρόπολη βρῆκε μόνο τόν Προφήτη Ἠλία μέ μιά μοναχή, μιά ρασοφόρο, μιά δόκιμη καί τόν μακαριστό γέροντα Συνέσιο. Οἱ ἄλλες μονές ἦταν κενές ἀπό ἀνθρώπινο δυναμικό καί ἡ διοίκησή τους ἀσκοῦνταν πρόχειρα.

Μέ ἐνέργειες τοῦ Σέβ. ἐπανδρώθηκαν μέ γυναικεῖες ἀξιόλογες ἀδελφότητες οἱ Μονές Προφήτη Ἠλία (τό 1988), Παναγίας Βαρνάκοβας (τό 1992) καί Παναγίας Κουτσουριώτισσας (τό 2000), ἐνῶ ἄλλα δύο ἔχουν ζωντανέψει μέ κάποιο μοναχό, τῆς Μεταμορφώσεως Σωτήρος Γαλαξειδίου καί Ἀγ. Ἰωάννου Προδρόμου Δεσφίνας. Στήν τελευταία μονή εἶναι ἐγγεγραμμένοι οἱ ἄγαμοι κληρικοί τῆς Μητροπόλεως. Ἐγιναν στό παρελθόν προσπάθειες ἐγκατάστασης ἀνδρικῆς ἀδελφότητος, ἀπέτυχαν ὅμως. Νά σημειωθεῖ ὅτι χειροτόνησε ἀρκετούς ἄγαμους κληρικούς κατὰ τήν διάρκεια τῆς ἀρχιερατείας του. Ὑπό ἴδρυση φέρονται ἡ Ἱ. Μονή Ἀγ. Γεωργίου Καλλιθέας, τό Ἱ. Ἡσυχαστήριον Γενεθλίου Θεοτόκου Σεργούλας Δωρίδος καί ὑπό ἀνασυγκρότηση ἡ Ἱ. Μονή Τιμίου Προδρόμου Ἀρτοτίνας.

Τό Ἅγιον Ὅρος ἐπισκέφθηκε μέ ἄδεια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καί τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς ἐξῆς:

α. Τό 1991 ἰδιωτικῶς.

β. Στίς 14/27 Ἰουνίου 1993 στήν Ἱερά Μονή Γρηγορίου γιά τήν ἀγρυπνία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, κτήτορος τῆς Ἱ. Μονῆς, ἦταν ἡ Γ' Κυριακή Ματθαίου.

γ. Στίς 30.12.95/27.12.96 στήν Ἱερά Μονή Καρακάλλου γιά τήν ἐορτή τοῦ Ὁσίου Γεδεών τοῦ Καρακαλληνοῦ.

Ταυτόχρονα καλοῦσε στήν Μητρόπολή του ἀγιορεῖτες γιά ἐξομολόγηση καί κηρύγματα. Ἀποδείχθηκε μέ λόγια καί ἔργα ὅτι ἦταν ἓνας ὄντως φιλομόναχος ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ὑποδοχή Ἀρχιεπισκόπων

Εἶχε τήν τιμή καί τήν εὐκαιρία νά ὑποδεχθεῖ στήν ἐπαρχία του καί τούς τρεῖς Ἀρχιεπισκόπους Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, μέ τούς ὁποίους συνεργάστηκε ὡς Μητροπολίτης.

Συγκεκριμένα ὑποδέχθηκε:

α. Τόν Μακαριστό κυρό Σεραφεῖμ (Τίκα), τό φθινόπωρο τοῦ 1988,

ἡμέρα Κυριακή, ὅταν ἐκεῖνος ἔκανε ἀνεπίσημη «περιοδεία» σέ ρουμελιώτικες Μητροπόλεις. Ἐκκλησιάσθηκε στὸν Μητροπολιτικὸ Ναό, μίλησε μὲ ἀπλά καὶ καρδιακά λόγια στὸ ἐκκλησίασμα καὶ ἐπισκέφθηκε τὸ Μητροπολιτικὸ οἶκημα.

β. Τὸν μακαριστὸ κυρὸ Χριστόδουλο (Παρασκευαΐδης) τὸ Σαββατοκύριακο 16 καὶ 17 Δεκεμβρίου 2000 μετέχοντας στοὺς ἐορτασμοὺς γιὰ τὰ ἑκατὸ χρόνια τῆς ἐνορίας «Κοιμήσεως Θεοτόκου καὶ Ἀγίου Νικολάου» Ἀμφισσας.

γ. Τὸν νῦν προκαθήμενο κ. Ἱερώνυμο τὸν Β' (Λιάπη) τὴν Κυριακή 31 Μαΐου 2009 γιὰ τὴν ἐπέτειο τῶν 150 ἐτῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ «Ἐὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου». Τελέσθηκε λαμπρὸ ἀρχιερατικὸ συλλεΐτουργο καὶ ἐκφωνήθηκαν οἱ ἀνάλογοι γιὰ τὴν περίσταση λόγοι.

Τίτλοι τέλους

Οἱ πληροφορίες, γραπτές καὶ προφορικές, στὴν Ἱερά Σύνοδο συνηγοροῦσαν στὴν ἀντίληψη ὅτι ἦταν ἀνύπαρκτη ἢ προβληματικὴ ἡ διοίκηση ἀπὸ τὸν Φ.Ἀθ., ἐξαιτίας τῆς υἱείας του. Συγκεκριμένα φερόταν «νά εἶναι ἀντιμέτωπος μὲ σημαντικὰ διοικητικὰ θέματα, ἐνῶ ὑπάρχουν πληροφορίες πὼς ἀκόμη καὶ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο ἀδυνατεῖ νά καταλήξει σέ ἀποφάσεις γιὰ σημαντικὰ θέματα»³⁸. Γι' αὐτὸν τὸν λόγο στὴν συνεδρίαση στίς 12 Σεπτεμβρίου 2013 ἡ Δ.Ι.Σ. – μετὰξὺ ἄλλων – ἀποφάσισε νά τὸν καλέσει (μαζί μὲ τὸν Θεσσαλιώτιδος Κύριλλο) γιὰ ἀπευθείας ἐνημέρωση σχετικά μὲ τὰ θέματα πού ἔχουν προκύψει στὴ Φωκίδα καὶ πού τὸν ἀφοροῦσαν. Ἡ συνάντηση κρίθηκε γιὰ τὴν ἐπόμενη συνεδρίαση τοῦ Σώματος στίς 10 Ὀκτωβρίου.

Πράγματι, ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ ἐνώπιον τῶν συνοδικῶν μελῶν εἶτε ὅτι εἶναι «μιά χαρά»!³⁹ καὶ μὲ κάθε τρόπο θέλησε νά ἀποδείξει ὅτι εἶναι σέ θέση γιὰ νά διοικήσει. Τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ. ὅμως δέν πείσθηκαν καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὸν Μακ/το Πρόεδρο νά κινηθεῖ κατὰ τὸν νόμο.

Ὑστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη ζήτησε καὶ εἶχε συνάντηση μὲ τὸν Μακ/το Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ γιὰ νά τοῦ δείξει ὅτι εἶναι καλὰ καὶ νά τοῦ δώσει μερικὰ βιβλία του. Οἱ συνεργάτες του μάλιστα διαβεβαίωναν ὅτι ὅλα πᾶνε καλὰ⁴⁰. Οἱ φωτογραφίες κάθε ἄλλο ἔδειχναν.

38. www.dogma.gr/12-9-21013.

39. «Ε», Ὀκτώβριος 2013.

40. www.romfea.gr/1-11-2013.

Στίς 9 Δεκεμβρίου 2013 ἔδωσε συνέντευξη στό εἰδησεογραφικό πρακτορεῖο «romfea.gr». Προσπάθησε γιά μιὰ ἀκόμη φορά νά πείσει περί τῆς καταλληλότητάς του νά συνεχίζει νά ποιμάνει τόν λαό τῆς Φωκίδας. Πάλι ὅμως ἔδωσε ἀρνητική ἐντύπωση μέ τίς φωτογραφίες. Ὡς πρός τό περιεχόμενο τῆς συνέντευξης δέν γνωρίζουμε ἂν ἦταν διά ζώσης ἢ μέ ἐρωτήσεις γραπτές ὑποβληθεῖσες ἐκ τῶν προτέρων καί συνταχθέντων ἔτσι ἀνάλογα καί τῶν ἀπαντήσεων.

Στήν πρώτη, γιά τό νέο ἔτος 2014 (στίς 13 Ἰανουαρίου), συνεδρίασέ της ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε νά στείλει τήν τριμελῆ ἐπιτροπή πού προβλέπει τό ἄρθρο 34, παρ. 3-6, Ν.590/77 «περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἡ ἀπόφαση ἀφοροῦσε τόν Φ.Ἀθ. καί τόν Θεσσαλιώτιδος Κύριλλο⁴¹. Ὁ δεύτερος τῶν προαναφερθέντων ἔστειλε στήν Ἱ. Σύνοδο ἐπιστολή πού ἐπέκρινε τήν ἀπόφαση, ὑπῆρξαν δέ καί ἄλλες ὡς συμπαράσταση στόν Σεβ. Κύριλλο ἀπό φορεῖς τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης καί κληρικούς. Ταυτόχρονα συχνά-πυκνά φωτογραφίες στό διαδίκτυο τόν ἔδειχναν νά ἱεουργεῖ. Ὁ Φ.Ἀθ. δέν ἔκανε τίποτα ἀπό τά παραπάνω. Γιά μιὰ ἀκόμη φορά ἔδειξε ἐκκλησιαστικό ἥθος.

Μέχρι τόν Φεβρουάριο δέν εἶχε ἐνεργοποιηθεῖ καμία ἀπό τίς συνοδικές ἀποφάσεις, σέ σημεῖο πού διερωτῶνται ὀρισμένοι τί συμβαίνει καί δέν ἔχει σταλεῖ τό ἔγγραφο στήν Ἱατρική Σχολή κ.λπ.⁴². Ἐν τῷ μεταξύ μετεῖχε καί ὁ Φ.Ἀθ. τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱεραρχίας τόν Φεβρουάριο 2014 καί τῆς ἐκλογῆς Μητροπολίτη Ἀργολίδος, προξενώντας ἀμυχανία μεταξύ των συνεπισκόπων του⁴³.

Δεῖγμα τοῦ φρονήματος ὑπακοῆς στά τῆς Συνόδου κελεύσματα εἶναι «ὅτι οἱ πληροφορίες ἀπό τήν πλευρά τοῦ Μητροπολίτη Φωκίδος Ἀθηναγόρα εἶναι ἀρκετά σαφεῖς καί ἐκτός κάποιας ἀνατροπῆς φαίνεται πῶς δέν ὑπάρχει πρόθεση διά «ἀντίσταση» σέ σχέση μέ τήν διαδικασία»⁴⁴.

Στήν συνεδρίαση τῆς Δ.Ι.Σ. στίς 18 Μαρτίου κατατέθηκε τελικά ἡ παραίτηση τοῦ Φ.Ἀθ. «λόγω γήρατος» ἀπό τόν θρόνο τῆς Μητροπόλεως Φωκίδος⁴⁵. Τήν εἶχε φέρεי ἀρχικά ὁ ἀδελφός του, δέν ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπό τόν Μακ/το Ἀρχ/πο ἀφοῦ δέν ἦταν ἡ ἐνδεδειγμένη ὁδός. Μεσολάβησε ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Μακ/του στήν Κων/πολη γιά τήν

41. www.amen.gr/13-1-2014.

42. www.dogma.gr/11-2-2014.

43. δ.π., 25-2-2014.

44. δ.π., 4-3-2014.

45. «Ε», Μάρτιος 2014.

πανορθόδοξη Σύνοδο. Τελικά ἔγινε ἀποδεκτὴ⁴⁶ ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ΔΙΣ καὶ ὁρίσθηκε τοποτηρητὴς ὁ ἔχων τὰ πρεσβεῖα ὁμορος Μητροπολίτης Ναυπάκτου Ἱερόθεος⁴⁷. Ὁ Φ.Ἀθ. μετεῖχε καὶ μίλησε κατάλληλα στὴν κληρικολαϊκὴ σύναξη γνωριμίας πού συγκάλεσε ὁ τοποτηρητὴς.

Ἀποχαιρετισμός

Μέσα σέ κλίμα συγκίνησης τελέσθηκε ἡ ἀποχαιρετιστήρια Θεία Λειτουργία στὸν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό Ἀμφισσας, τὴν Πέμπτη 22 Μαΐου 2014. Προέστη ὁ Σεβ. Ἀθηναγόρας καὶ συμπροσευχήθηκε ὁ τοποτηρητὴς Σεβ. Ἱερόθεος, ὁ ὁποῖος κήρυξε καταλλήλως. Παρόντες ἦταν κληρικοί, λαϊκοί, μοναχές, συνεργάτες καὶ τοπικοὶ παράγοντες.

Στὸ τέλος τῆς εὐχαριστιακῆς σύναξης καὶ ἐκ μέρους τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἀποχαιρέτησε μέ λόγια θερμά ὁ ἱεροκήρυκας καὶ ἡγούμενος, ἀρχιμ. Νεκτάριος Καλύβας. Τελευταῖος τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Σεβ. Ἀθηναγόρας, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τίς εὐχαριστίες του σ' ὅλους καὶ γιὰ ὅλα «Προέτρεψε δέ τοὺς Χριστιανούς νά συνεχίζουν νά μεταβιβάζουν στὰ παιδιά τους τίς παραδόσεις καὶ τὰ χρηστά ἥθη τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Τόνισε δέ ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ θέωσή του πού ἐπιτυγχάνεται μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος, ἔδωσε σέ ὅλους τὴν εὐλογία του, ζήτησε συγγνώμη ἀπὸ ὅσους τυχόν ἐπίκρανε καὶ ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα του πρὸς τὸν Θεό καὶ τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπη του πρὸς τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Φωκίδος⁴⁸».

Κατόπιν προσφέρθηκε κέρασμα στὴν διάρκειά του μίλησαν διάφοροι, μεταξύ αὐτῶν καὶ ὁ Γεν. Ἀρχ/κός Ἐπίτροπος Πρωτ. Νικόλαος Καραγιάννης ὡς ὁ ἀμεσότερος συνεργάτης του. Μετά τίς φωτογραφίες πῆραν συγκινημένοι ὅλοι τὴν πατρικὴ εὐχή τοῦ ἐπὶ τρεῖς σχεδόν δεκαετίες πνευματικοῦ πατέρα τους.

Στὴν ἔκτακτη σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νέος Μητροπολίτης ἐξελέγη ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κὸς Θεοκτιστός (Κλουκίνας)⁴⁹. Οἱ ὁριστικοὶ «τίτλοι τέλους» ἔπεσαν γιὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Φωκίδος κο. Ἀθηναγόρα. Ἡ ἀρχιερατικὴ του ζωὴ καὶ δράση στὴν Φωκικὴ Ἐκκλησία ἔλαβε τέλος, ὅχι καὶ ἡ βιωτὴ του. Αὐτὴ εὐχόμαστε νά ἔχει ἀκόμα χρόνια πολλά.

46. www.amen.gr/19-3-2014.

47. www.romfea.gr/19-3-2014.

48. ἐφ. «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ», Μάιος 2014 (σελ. 6-7).

49. www.dogma.gr/25-6-2014.

Ἐπίλογος

Ἡ περιγραφή τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου κάποιου σίγουρα δέν μπορεῖ νά περιορισθεῖ σέ ὀρισμένες σελίδες, ὅσες κι ἂν εἶναι αὐτές. Πολύ περισσότερο ὅταν πρόκειται γιὰ τόν Φ.Ἀθ. Ὅλα ὅσα ἔπραξε ἐκεῖνος καὶ ἐμεῖς ἔχουν καταγραφεῖ στήν ἱστορία καὶ ἀναμένουν τήν κρίση, πρῶτα τήν ἀληθινή τοῦ Κυρίου⁵⁰, ἀφοῦ ἐνώπιόν Του θά δώσουμε λόγο⁵¹, καὶ ὕστερα τῶν ἐρευνητῶν τοῦ μέλλοντος. Ὁ Σεβ. Ἀθηναγόρας πάντως ἔδειξε ἐκκλησιαστικό ἦθος καὶ ἐπιστημονικό ζῆλο. Πανθομολογούμενο εἶναι ὅτι, «διακρίθηκε γιὰ τήν εὐρύτατη καὶ πλουσιώτατη ἐκκλησιαστική, κοινωνική, ἐκπαιδευτική καὶ πνευματική δράση του»⁵². Γιὰ τήν ἐποχή του ἦταν πολύ μπροστά σέ γνώσεις, λίγοι δυστυχῶς τό εἶχαν καταλάβει.

Σίγουρα τά προηγούμενα θά προσκρούσουν στήν μετριοφροσύνη τοῦ Σεβ. Ἐχει ἀναμφισβήτητα τά χαρίσματα τῆς ἀπλότητος, τῆς εὐγένειας, τῆς ἀφιλοχρηματίας, τῆς καλοσύνης. Ἐπιπλέον ὡς ἐπιστήμονας εἶναι μεθοδικός καὶ ὡς ἄνθρωπος φίλεργος, πρό πάντων «εἶναι Ἀνθρωπος μέ ἄλφα κεφαλαῖο»⁵³. Φρόντισε ἀρκετά γιὰ τόν τόπο πού ἡ Ἐκκλησία τόν ἔθεσε ὡς πνευματικό Ἀγγελό του καὶ καί φύλακα. Ἀποδείχθηκε ἄξιος ἐπί-σκοπός τῆς ἀγιότητος καὶ ἡρωοτρόφου Φωκίδας.

Ἡ γνώμη τοῦ ποιμνίου του συνοψίζεται στό παρακάτω κείμενο: «Ὁ Φωκίδος Ἀθηναγόρας, Ἡπειρώτης τήν καταγωγή, ἦταν ὁ ποιμενάρχης πού ἔλειπε ἀπ' αὐτή τήν πόλη, ἀπ' αὐτόν τόν νομό. Ἀμέσως ἐντόπισε τά προβλήματα καὶ τίς ἐλλείψεις τοῦ τόπου καὶ ἄρχισε νά ταράσσει τά λιμνάζοντα νερά. Ἡ ὀκνηρία καὶ εὐθυνοφοβία τινῶν προκατόχων του δέν τόν ἤγγιζαν. Πλησίασε τόν λαό καὶ μίλησε στήν ψυχή του. Ὡς Ἱεράρχης ἱεράρχησε σπουδαῖα ἔργα πού γιὰ νά ἐπιτύχουν χρειάζοταν πίστη, τόλμη καὶ ἱκανότητα, προσόντα τά ὁποῖα –θεία χάριτι – κατεῖχεν ὁ ἄξιος αὐτός θρησκευτικός ἡγέτης.

Ὡς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Κληροδοτημάτων κατάφερε νά τά ἀξιοποιήσει ἐπ' ἀγαθῷ. Οὕτως ἡ Ἀμφισσα ἀπέκτησεν ἐπὶ τέλους σύγχρονο Πνευματικό Κέντρο, πού ἂν καὶ πρωτεύουσα νομοῦ τό ἐστερεῖτο..... ἔγινε καὶ παραμένει λαμπρό κέντρο πολιτισμοῦ»⁵⁴.

50. Ἰωάν. η, 16.

51. Ἐβρ. ιγ, 17.

52. Ι. Μ. Χατζηφώτης, ὁ.π.

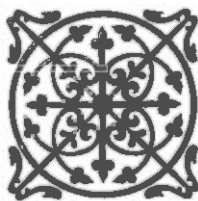
53. περ. «ΤΕΤΡΑΜΗΝΑ» τ. 31-33, ἄνοιξη 1987 (σελ. 2206).

54. Πρακτικά συνεδρίων ὁ.π. (σελ. 333)

Οἱ συγκυρίες ἦταν τέτοιες –καί οἱ ἀνθρώπινι παράγοντες κυρίως– πού δέν ἐπέτρεψαν τήν παροχή περισσότερης ὑπηρεσίας κοντά του ἀπό μένα προσωπικά. Ἡ εὐγνωμοσύνη ἦταν καί εἶναι πηγαία γιά ὅσα φρόντισε λίγο ὥς πολύ, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, γιά ὅλους μας. Πέρα ἀπό τίς πικρίες, ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου εἶναι νομίζω κατάλληλος: «ἡ ἐπιείκεια νά γίνεῖ γνωστή σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους»⁵⁵. Οἱ κληρικοί καί ὅσοι τόν γνώρισαν θά τόν θυμοῦνται, θά τόν μνημονεύουν καί σίγουρα θά τόν ἔχουν ὡς πρότυπο Ἱεράρχη σέ θέματα διάφορα καί σπουδαῖα. Κυρίως θά εἶναι θέμα στίς προσευχές ὡς ἀντίδωρο εὐγνωμοσύνης γιά τά ὅσα χάρισε σέ προσωπικό ἢ κοινωνικό ἐπίπεδο.

Πηγές καί βοηθήματα

1. Καινή Διαθήκη καί κείμενα Πατέρων.
2. Ἐντυπος καί ἠλεκτρονικός τύπος.
3. Περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» (διάφορα τεύχη).
4. Ἡμερολόγιο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φωκίδος, ἔτος 2006.
5. Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔτος 2014.
6. Ι. Μ. Χατζηφώτης: «Ὁ νέος Μητροπολίτης Φωκίδος Σεβ. κ. Ἀθηναγόρας (ἀνάπτυπο), Ἀθήνα 1986.
7. Διαδικτυακοί ἰστότοποι:
α. www.amen.gr, β. www.dogma.gr καί γ. www.romfea.gr.
8. ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ (διάφορα λήμματα).
9. Πρακτικά 11ου Συνεδρίου Ἐταιρείας Φωκικῶν Μελετῶν καί 13ου Συνεδρίου Ὁμοσπονδίας Συλλόγων Παρνασσίδας, Ἀμφίσσα 2010.
10. «ΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ» ἔκδοση Ἀποστολικῆς Διακονίας (τόμος ΣΤ'), Ἀθήνα 2001.

55. Γαλ. δ, 5.

Η ΡΟΚΑ

Τοῦ ΙΧΝΗΛΑΤΗ

«Μαρή πού πᾶς ἀπάνω / τῇ ρόκα γνέθοντας
καρτέρησε κι ἐμένα / νά πᾶμε παίζοντας»

Ἡ ρόκα πού στήν καθαρεύουσα λέγεται «Ἡλακάτη» εἶναι τό πρωτόγονο ἐργαλεῖο γιά τό κλώσσιμο, δηλαδή τό «γνέσιμο» τοῦ νήματος ἀπό μαλλί, βαμβάκι, λινό κ.λ.π.

Ἡ ρόκα μᾶς εἶναι γνωστή ἀπ' τήν Ὀμηρική ἐποχή. Ὁ Ὅμηρός μας λέει ὅταν ἡ Ἑλένη γύρισε στή Σπάρτη ἀπ' τήν Αἴγυπτο, ἔφερε Χρυσή ἡλακάτη καί ἀργυροῦν τάλαρον. Ἀλλά καί ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς γράφουν γι' αὐτή.

Στήν ἀρχαιότητα οἱ Ἕλληνες τήν εἶχαν σύμβολο τῶν φρονίμων γυναικῶν, τῶν νοικοκυράδων δηλαδή.

Στή Ρώμη ὅταν ἡ νύφη πήγαινε, μέ πομπή, στό σπίτι τοῦ γαμπροῦ, προηγεῖτο αὐτῆς ἡ ρόκα της.

Οἱ γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης προσέφεραν πανάκριβες ρόκες φτιαγμένες ἀπό ἐλεφαντοκόκαλο καί προπαντός χρυσό στίς πολύ πλούσιες γυναῖκες καί κυρίως στίς Θεές τους, τάς «χυσιλακάτους».

Οἱ Ἕλληνες εἶχαν ἀφιερῶσει τῇ ρόκα καί τήν προσφορά της στήν καλύτερή τους θεά, τήν Ἀθηνά, τήν ὁποία στήν προκειμένη περίπτωσιν τήν ἔλεγαν «Ἐργάνη» καί τῆς εἶχαν φτιάσει ξύλινο ξόανο, στό ὁποῖο ἀντί νά κρατᾷ ἀσπίδα καί δόρυ κρατοῦσε ρόκα καί ἀδράχτι.

Ἐδῶ ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νά σημειώσω λίγα, γιά τό λόγο πού ἡ Θεά Ἀθηνᾶ ἀφήνει τήν πανοπλία της, γιά νά ἀσχοληθεῖ μέ ἄλλα ἔργα, ἐκτός ἀπ' αὐτά τοῦ πολέμου.

Ὅταν τελείωσε ὁ φοβερός πόλεμος μεταξύ των Θεῶν καί τῶν Κυκλώπων, ἄλλαξε ἡ κοινωνία καί ἡ μεγάλη πολέμαρχος Ἀθηνᾶ ἄλλαξε πρόσωπο. Ἡ Ἀθηνᾶ πού εἶχε μάθει τίς τέχνες ἀπ' τοὺς Κύκλωπες, βάλθηκε νά τίς μεταδῶσει στοὺς ἀνθρώπους καί αὐτό φαίνεται ὅτι δέν ἔγινε τυχαία ὅταν θυμηθοῦμε ὅτι γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας ἦταν ἀπαραίτητη ἡ χρήση τῆς φωτιᾶς καί ὅτι ἡ θεά Ἀθηνᾶ ἦταν ἡ θεά τῆς καταιγίδας.

Λοιπόν ἡ θεά αὐτή, μαζί μέ τόν Ἥφαιστο ἀνέλαβαν νά μάθουν στοὺς ἀνθρώπους ὅλες τίς τέχνες. Ἡ Ἀθηνᾶ ἔμαθε στήν πρώτη γυ-

ναίκα, τὴν Πανδώρα, τὴν τέχνη τοῦ ἀργαλειοῦ, μεταξύ των ἄλλων. (Ἡ Ἀθηνά εἶχε φυτέψει τὴν πρώτη ἐλιά.)

Στὴ μυθολογία βλέπουμε ἀκόμα ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου συμβολίζοταν μὲ νῆμα μάλλινο πού οἱ τρεῖς Μοῖρες τὴ χειρίζονταν καὶ πάνω σ' αὐτό ὀρίζαν τὴν τύχη τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ Κλωθὴ ἔφτιαχνε τὸ νῆμα, ἡ Λάχεσις τὸ τύλιγε κουβάρι καὶ ἡ Τρίτη, ἡ Ἄτροπος - συνώνυμὴ τοῦ Χάρου - τὸ ἔκοβε ὅταν ἔφτανε ἡ ὥρα καὶ ὅλα αὐτὰ τραγουδώντας καὶ προλέγοντας τὴν τύχη τοῦ νεογέννητου.

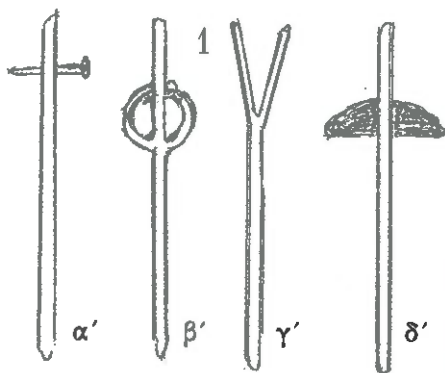
Ἐνῶ ὁ ἀργαλειὸς θέλει τὴν ὑφάντρα καθηλωμένη στὸν πάγκο της, ἡ ρόκα βολεύεται ὅπως καὶ ναναι. Μπορεῖ κανεὶς νὰ δεῖ τὴν κλωστρα μὲ τὴ ρόκα περασμένη στὸ μεσοφόρι της νὰ στέκεται ὀρθία καὶ νὰ κουβεντιάζει γνέθοντας ἢ νὰ περπατᾷ, ἢ καὶ καθισμένη κάπου, ἀλλὰ καὶ πάνω στὸ μούλαρι τῆς καβάλα νὰ «κάνει τὴ ρόκα» τῆς δηλαδή νὰ γνέθει. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ γνέθει καὶ καθισμένη σταυροπόδι, ὅποτε τότε στηρίζει τὴ ρόκα της μὲ τὰ σκέλια της. Τὸ δημοτικὸ τραγούδι ἐπιβεβαιώνει τὰ παραπάνω πού λέει «τό κέντημα εἶναι γλέντημα κι ἡ ρόκα εἶναι σεργιάνι καὶ ὁ καημένος ὁ ἀργαλειὸς εἶναι σκλαβιά μεγάλη».

Οἱ ἀριστοκρατίσσεις, πού ἔγνεθαν γιὰ τὸ κέφι τοὺς κυρίως, εἶχαν ρόκα ποδοκίνητη, τὴ λεγόμενη «τσικρίκι» (φωτ. 6).

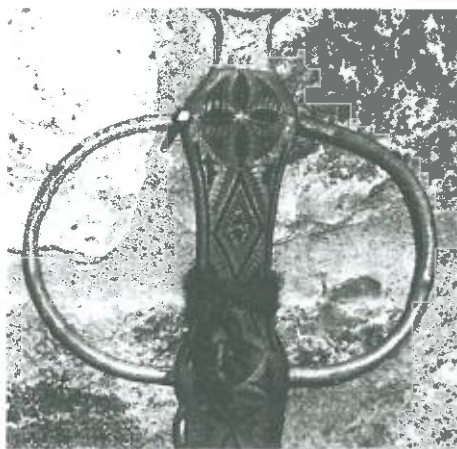
Ἀπ' τὰ παραπάνω βλέπουμε ὅτι ἡ γυναίκα δὲν μπορεῖ νὰ καθίσει μὲ σταυρωμένα χέρια, γιατί συνεχῶς πρέπει νὰ γνέθει, ἀφοῦ οἱ ἀνάγκες τοῦ σπιτιοῦ ἦταν τόσες καὶ τέτοιες πού δύσκολα μετριοῦνται. Καὶ ἂν μάλιστα τὸ σπίτι εἶχε τὴν ... ἀτυχία νὰ ἔχει καὶ κορίτσι τότε οἱ πολλές ἀνάγκες πολλαπλασιάζονται, ἀφοῦ ὁ λαὸς λέει: «κορίτσι στὰ κωλόπανα, μαντύλι στὸ μπαούλο». Δηλαδή ἀπ' τὴ στιγμή πού γεννιόταν τὸ κορίτσι ἔπρεπε νὰ ἀρχίσει καὶ ἡ δημιουργία τῆς προίκας του. Τὰ παραπάνω τονίζονται στὸ τραγούδι:

«.....
θέλεις στὴν κούνια βάλε μὲ
θέλεις στὴ σαρμενίτσα
καὶ μὲ τὰ πόδια κούνα μὲ
καὶ μὲ τὰ χέρια γνέσε
καὶ μὲ τὸ στόμα τὸ γλυκὸ
πὲς μᾶς γλυκὰ τραγούδια
.....»

Ἄν ἀναλύσουμε τοῦτο τὸ τραγούδι, τῆς Χαίδως, βλέπουμε ὅτι ἡ γυναίκα πού βλέπει μέσα στὴν κούνια τὸ σπλάχνο της ἢ ἀλληγορικὰ τὸν ἔρωτά της, τὰ δύο ἀκαταμάχητα συναισθήματά της δὲν ἔχει τὸ

Ρόκες διάφορες, πρόχειρες, χωρίς
τά σκαλίσματα κάποιου πελεκάνου

Φωτ. 1.

δικαίωμα νά ἀπλώσει τό χέρι της καί νά χαϊδέψει. Τόσο μεγάλη ἦταν ἡ ἀνάγκη γιά τήν δημιουργία τοῦ ὅποιου ὕφαντοῦ.

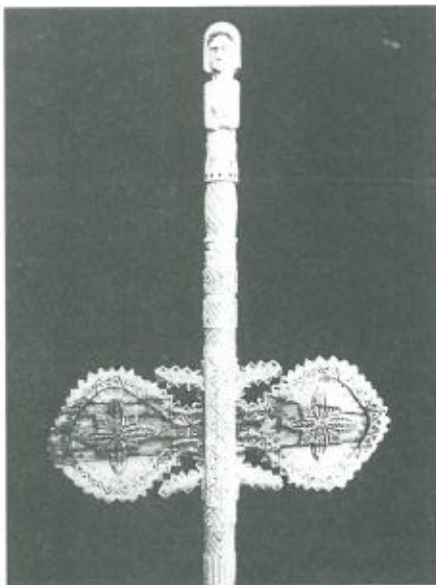
Ἀλλά γιά νά γίνει τό γνέσιμο χρειάζεται μιὰ ρόκα. Καί ποιά εἶναι ἡ ρόκα; Αὐτή εἶναι ἓνα ραβδί, πού ἔχει μάκρος γύρω στό ἓνα μέτρο – μπορεί νά εἶναι καί καλάμι – καί στό ἐπάνω μέρος, σέ σχῆμα σταυροῦ, ἔχει ἄλλοτε ἓνα μεγάλο καρφί (σχ. 1.α), ἄλλοτε ἓνα ξύλο πού στίς περισσότερες φορές γυρίζει καί ξανακαρφώνεται πάνω στό ραβδί, σχηματίζοντας ἔτσι τό γράμμα «Φ» (σχ. 1β). Μπορεῖ ἀντί τοῦ σταυροῦ νά δοῦμε μιὰ ἀπλή φούρκα (σχ. 1γ).

Μιά ἄλλη ρόκα εἶναι αὐτή πού ἀντί γιά πρόκες κ.λ.π. ἔχει μιὰ σανιδίτσα. Εἶναι αὐτή πού κάνει τούτη τή ρόκα διαφορετική ἀπό τίς ἄλλες, διότι ἡ σανιδίτσα αὐτή μπορεί νά εἶναι πολύ ἀπλή (σχ. 1δ), ἀλλά καί σκαλισμένη ἀπό ἔμπειρα χέρια κάποιου μερακλή τσοπάνη, πού ἔχει χρόνο, ἀλλά καί κέφι μέ μεράκι μεγάλο. Αὐτές οἱ ρόκες, ἐκτός ἀπ' τίς ἀπλές, εἶναι στολισμένες μέ κεντίδια ἀπίθανα. Βλέπεις πουλιά, φίδια λουλούδια, σταυρουδάκια, τριγωνάκια, ἄλλα καί μορφές γυναικῶν καί Ἀγίων, ἰδιαίτερά του Ἀγίου Γεωργίου, βλέπε (φωτ. 1,2,3,4 & 5) (1) καί ὅλα τα παραπάνω εἶναι ἄλλα γλυπτά καί ἄλλα ἀνάγλυφα, ἀλλά ὅλα πανέμορφα.

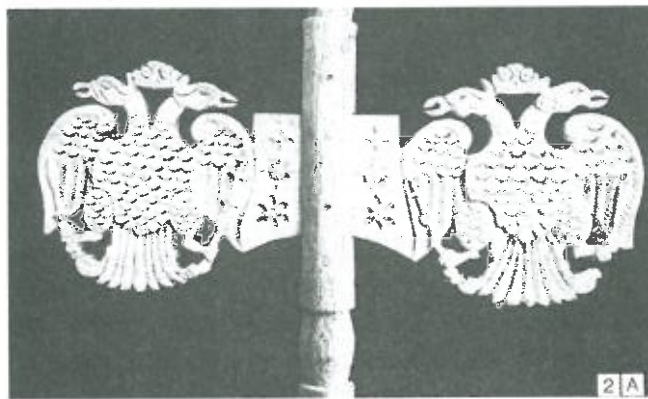
Μέ τήν εὐκαιρία νά ποῦμε ὅτι ὁ τσοπάνης δέν σκαλίζει μόνο ρόκες, ἀλλά καί γκλίτσες, χουλιάρια (κουτάλια) τάσια καί μερικά ἄλλα.

Πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι αὐτοί οἱ τσοπάνηδες, οἱ πελεκάνοι, δέν εἶναι ἐπαγγελματίες, ἀλλά κατὰ κανόνα τσοπάνηδες πού ἔχουν μεράκι, κέφι καί χρόνο καί δημιουργοῦν τέτοια ... ποιήματα, τά ὅποια συνήθως χαρίζουν στήν καλή τους, στούς φίλους τους κ.λ.π.

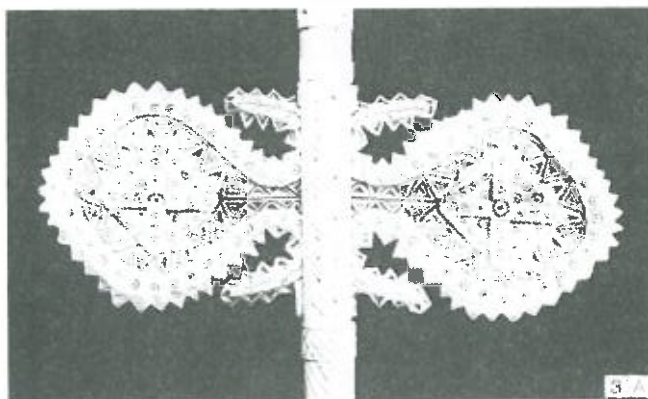
Γιά τό λόγο αὐτό αὐτά τά δημιουργήματα σπανίζουν.

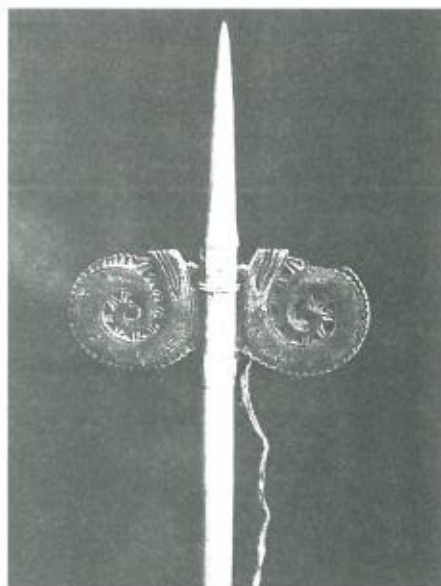
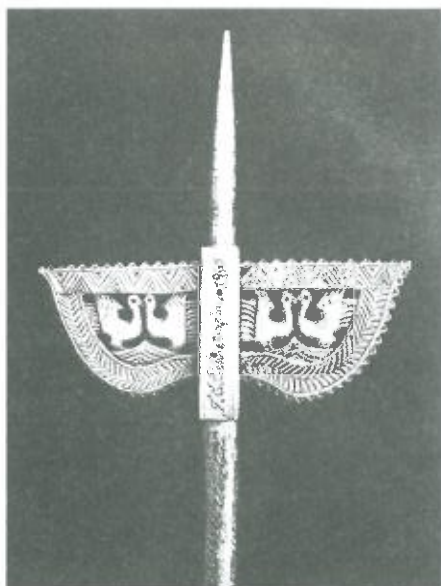

φωτ. 2

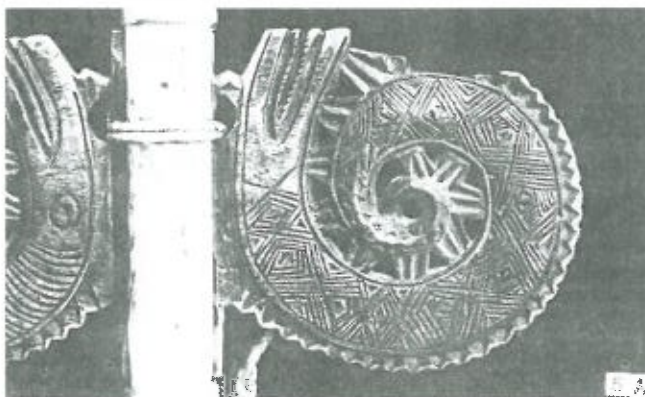

φωτ. 3

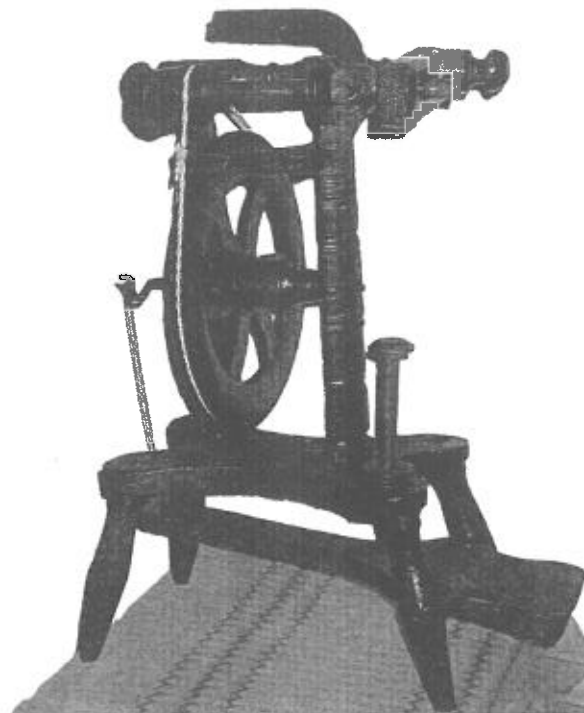

φωτ. 4

φωτ. 5

«Τρισίρι», ποδοκίνητος ρόκα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Ρόκα 1 εἶναι κλασική τῆς Κολοβάτας
Οἱ ρόκες 2 & 3 εἶναι ἔργα τοῦ Γ.Ν. Κουτσοκλένη.
Οἱ ρόκες 4 & 5 εἶναι ἄλλων περιοχῶν.

ΠΗΓΕΣ

1. ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝ. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ «ΠΥΡΣΟΣ» Τ.ΙΒ' Σ185
2. ΝΕΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΤΛ5 Σ45
3. ΜΕΓΑΛΗ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ Τ10 Σ312
4. ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ «ΠΑΠΥΡΟΣ – ΛΑΡΟΥΣ» Τ.7 Σ157
5. ΜΕΓΑ ΛΕΞΙΚΟ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ Δ. ΔΗΜΗ-ΤΡΑΚΟΥ
6. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ (Ι.ΚΑΚΡΙΔΗ) Τ2 Σ109
7. Δ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ: ΠΩΣ ΥΦΑΙΝΟΥΝ ΚΑΙ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΙΤΩΛΟΙ (Ι.Ν. ΣΙΔΕΡΗ 1927) Σ10
8. Γ. Ν. ΚΟΥΤΣΟΚΛΕΝΗ: ΦΘΙΝΟΝΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ – ΑΣΧΟΛΙΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΟΥ ΞΕΧΑΣΤΗΚΑΝ – ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ, Σ355

ΞΕΦΥΛΛΙΣΜΑ ΠΑΛΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ (ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Τοῦ Ἀντώνη Βενέτη

Τό ξεφύλλισμα τῆς ἡμερήσιας ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν τοῦ 19ου αἰ., ΩΡΑ, πού βρίσκεται στήν Παπαχααραλάμπειο βιβλιοθήκη τῆς Ναυπάκτου συνεχίζεται:

ΩΡΑ 25-12-1881. Τά ἀποτελέσματα τῆς ψηφοφορίας ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Παρνασσίδος ἔχει ὡς ἑξῆς: Ὁδ. Πετροπουλος ψήφους 3048, Ἡλ. Παπαηλιόπουλος 2936, Ἄνδρ. Μαρλᾶς 2878, Παπαστάμος 2660, Ἄναρ. Σιμόπουλος 2617, Χρ. Παππᾶς 2585, Λ. Καραλίβανος 2551, Εὐστρ. Ἡλ. Κεχαγιᾶς 2548, Β. Παπανικολάου 2226 καί Μποτίλας 4658.

ΩΡΑ 31-01-1882. Ἐπιστέλλουσιν χθές ἔτι Γαλαξειδίου ἀπό 31 Σεπτεμβρίου τά ἐπόμενα: Χθές περί τήν 3ην ὥραν μ.μ. ἀφίχθησαν εἰς τήν πόλιν μας οἱ ἀναδειχθέντες βουλευταί Παρνασσίδος ἦτι Παπαηλιόπουλος, Πετροπουλος Μαρλᾶς καί Παπάσταμος.

ΩΡΑ 26-02-1882. Ὁ ἐν Ἀμφίσης ἔμπορος καί κτηματίας Γεώργιος Δελμοῦζος, ἀδελφός του Δημάρχου Ἀμφίσης καί τοῦ ἐν Πειραιᾷ ἐμπόρου Ἀνδρέα Δελμούζου, γαμπρός ἐπ' ἀδελφή του ἱατροῦ Ἀλεξάνδρου Τριάντη, ἀπεβίωσε τή νύχτα τῆς 22 Φεβρουαρίου, ἐκ συγκοπῆς καρδίας, ἀφεῖς λύπη ἄφατον εἰς τοὺς πολυπληθεῖς συγγενεῖς του, ὡς καί εἰς ἅπαντας τοὺς γνωρίζοντας αὐτόν.

ΩΡΑ 1-3-1882. Τήν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ἀπέθανεν ἐν Χρυσό τῆς Ἀμφίσης, πλήρης ἡμερῶν, ἡ Ἀρχόντω Ρομβοτσάνου, μήτηρ τοῦ Κωνσταντίνου Ρομβοτσάνου, ἐνάρετος καί εὐεργετική ἡ μακαρίτισσα ἐτιμάτο ἀπό τοὺς συμπολίτες τῆς.

ΑΠΟ ΤΗ ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΗΣ ΦΩΚΙΑΔΑΣ

Τοῦ Γ.Ν. Κουτσοκλένη

Η ΜΟΥΡΙΑ

Τό ἐπιστημονικό ὄνομα τῆς εἶναι Μορέα.

Τό γένος τῶν φυτῶν αὐτῶν περιλαμβάνει 12 εἶδη ἰθαγενῆ των εὐκρατων χωρῶν τοῦ βορείου ἡμισφαιρίου, πού εἶναι δενδρύλλια ἢ δένδρα. Ἡ Μουριά εἶναι δένδρο φυλλοβόλο. Τά λουλούδια τῆς ἀρσενικά καί θηλυκά μαζί ἢ καί χώρια, χρώματος λευκοῦ, ἐρυθροῦ, ἰώδες ἢ καί μελανοῦ.

Ἀπό τά 12 εἶδη τῆς Μουριάς τά κυριότερα εἶναι:

Ἡ Λευκή ἢ κοινή, ἰθαγενῆς τῆς Κίνας, κοινῶς Μουριά ἢ Συκαμιᾶ πού κάνει καρπούς. Τά “μουῦρα” ἢ τά “Συκάμινα” θα τά δοῦμε σέ πολλές ποικιλίες, ὅπως:

Α) Πλατύφυλλος ἢ Σινική, τήν ὁποία χρησιμοποιοῦμαι κυρίως γιά τήν ἐκτροφή τοῦ μεταξοσκώληκα

Β) Πυραμιδοειδῆ

Γ) Κρεμόκλαδη

Δ) Μακροφύλλο

Ε) Μανοφυή

Στ) Πολύνευρη, τῆς Κων/λεως

Ζ) Ταταρική (ἄγρια μέ φύλλα βαθιά κολπωμένα)

Ἡ Μαυρομουριά, Ξυνομουριά, Συκαμιᾶ μέ μεγάλους καρπούς μαύρους, πού χρησιμεύουν κυρίως γιά τήν ἐξαγωγή σιροπιοῦ πού χρησιμοποιεῖται κυρίως στή φαρμακευτική.

Ἡ Ἐρυθρά, ἰθαγενῆς τῆς Β. Ἀμερικῆς. Αὐτή καλλιεργεῖται γιά τούς ὑπόξινους καρπούς τῆς καί ὡς καλλωπιστικό.

Ἡ Κελτιδιόφυλλος

Ἡ Μογγολική

Μουριά τοῦ βόμβικος ἰθαγενῆς τῆς Ἰαπωνίας μέ καρπούς μαύρους καί στιλπνοῦς.

Ἡ Μουριά πολλαπλασιάζεται μέ ὅλους τους τρόπους, ὅπως μέ σπορά, μέ καταβολάδες, μέ μοσχεύματα καί παραφυάδες. Ὁ ἐμβολιασμός εἶναι εὐκολος καί βελτιώνει τό δένδρο.

Τό Μορεόδενδρο πού προορίζεται γιά τή σηροτροφία, φυτεύεται σέ αποστάσεις 4-5 μέτρα, περίπου, τό ένα από τό άλλο.

Ο άνθρωπος χρειάζεται τή Μουριά γιά πολλούς λόγους. Εκτός από τά φύλλα της πού είναι θαυμάσια τροφή γιά τά οικόσιτα ζώα, τό ξύλο της είναι καλή καύσιμος ύλη καί κατάλληλο γιά τήν έπιπλοποιεία, τή ναυπηγική, αλλά καί γιά τήν παραγωγή ξυλοπνεύματος.

Η φλοιόδα της Μουριάς είναι κατάλληλη γιά τήν χαρτοποιία .

Επίσης ή Μουριά είναι πολύ καλό καλλωπιστικό δένδρο.

Από τά μούρα της εξάγεται θαυμάσιο οινόπνευμα καί μουρόρακη.

Όμως πρέπει νά αναφερθεί ιδιαίτερα ότι τά φύλλα της Μουριάς είναι ή μοναδική τροφή τοῦ μεταξοσκώληκα, στή σηροτροφία. Γιά τό λόγο αὐτό έχουμε μεγάλες φυτείες μουριάς εκεί όπου καλλιεργήθηκε ή σηροτροφία.

Στήν περιοχή μας θά δοῦμε πολλές μουριές στόν Έλαιώνα Άμφισσης, γιατί εκεί είχαμε παλιότερα καλλιέργεια μεταξοσκώληκα.

Καί ἄς μήν ξεχνᾶμε ότι ό Γόρδιος Δεσμός, τόν όποίο ἔλυσε μέ τό σπαθί τοῦ ό Μέγας Ἀλέξανδρος ἦταν δεμένος μέ τήν φλοιόδα της Μουριάς.

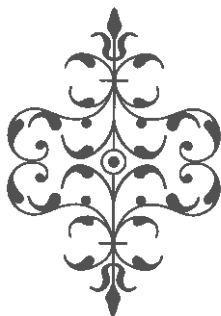
ΣΑΝ ΤΑ ΖΟΥΖΟΥΛΑ

Στέλιος Ντόμαλης

Σάν τά ζούζουλα μέ τό ἔνστιχτο κινοῦμαι
 ὄχι μέ τό στοχασμό
 οἱ στοχασμοί μου εἶναι τά ἐμπόδια
 ποῦ ξεπερνῶ σάν τό μυρμήγκι
 οἱ στοχασμοί μου εἶναι μεγάλα ζῶα
 ποῦ τσιμπῶ σά μύγα
 οἱ στοχασμοί μου εἶναι πέτρες
 κι ἀπό κάτω ζῶ κι ἐγώ.
 Σά τά ζούζουλα μέ ἔνστιχτο κινοῦμαι
 ὄχι μέ στοχασμό
 ὁ στοχασμός εἶναι μεγάλη συννεφιά
 ποῦ σάν ἀστραπή ἐγώ σκίζω στά δυό
 ὁ στοχασμός εἶναι ἡ νύχτα
 κι ἐγώ ἡ κολοφωτιά
 ὁ στοχασμός ἐπιτέλους εἶναι πυρετός
 μά τό μικρόβιο εἶμαι γῶ.
 Σάν τά ζούζουλα μέ τό ἔνστιχτο κινοῦμαι
 ὄχι μέ στοχασμό
 ὁ στοχασμός εἶναι ἡ ρουτίνα
 ἡ ἑκπληξη ἐγώ
 ὁ στοχασμός εἶναι πιθανόν ἡ κοίτη
 μά τό ποτάμι ἐγώ
 ὁ στοχασμός ἡ λογική εἶναι
 ποῦ εἶναι φράγμα
 μά ὁ καταρράκτης πού τό γκρεμίζει
 ἐγώ.
 Σάν τά ζούζουλα μέ τό ἔνστιχτο κινοῦμαι
 ὄχι μέ τό στοχασμό
 ὁ στοχασμός εἶναι ἐφεύρεση
 μά αὐτό πού βρίσκει εἶμαι γῶ
 ὁ στοχασμός εἶναι θαύμα
 τό ἄγνωστο ὅμως εἶμαι γῶ

ὁ στοχασμός εἶναι ἐξέλιξη
ἐγὼ ὅμως εἶμαι τό τέλος
ἡ ἀρχή εἶμαι γώ
ὁ στοχασμός εἶναι ὑπέρβαση
μπορεῖ νά ξεπερνάει μέ δύναμη
τόν ἑαυτό του
μά εἶναι ἓνα μικρό ἐμπόδιο
στό πεδίο
καί τό πεδίο εἶμαι ἐγώ.

Σάν τά ζούζουλα μέ τό ἔνστιχτο κινουῖμαι
ὄχι μέ στοχασμό
δέν ἔχω ἀνάγκη ἀπό μέσα
μεταφορικά, δέν ἔχω ἀνάγκη
ἀπό ἀεροπλάνα, πλοῖα, αὐτοκίνητα
ἐγώ
εἶμαι ἡ κίνηση
χωρίς ἐμέ
οὔτε τό σύμπαν δέν κινεῖται
κι ἂν πεθάνω ἐγώ
θά ξαναπέσει στήν ἀδράνεια τό μηδέν
ποῦ εἶμαι ψυχή του...

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Η Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών κατά την έκδήλωσή της στην αίθουσα ΧΑΝ (Ακαδημίας 36 – Αθήνα) είχε προγραμματίσει να σας απονεμίσει ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ, την 12-05-2014.

Επειδή δέν μπορέσατε να παραβρεθείτε και να παραλάβετε σας αποστέλλεται.

Με κάθε τιμή
ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ
Πρόεδρος Ε.Ε.Λ.

Τή Δευτέρα 12 Μαΐου 2014 (ώρα 18.30) έγινε η έκδήλωση στην οποία τιμήθηκαν Νομικοί, Λογοτέχνες, μέλη της Ένωσης και έντυπα (έφημερίδες και περιοδικά) σε κυκλοφορία που είναι ιδιοκτησία Μελών της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών «γιά την προσφορά της στον τόπο, τον πολιτισμό και την κοινωνία».

Μετά τό σύντομο λόγο του Προέδρου της Ε.Ε.Λ. κ. Τζόκα Λογοτέχνη & Δημοσιογράφου απονεμήθηκαν τά τιμητικά διπλώματα:

ΝΟΜΙΚΟΙ

Άθαν. Μανέτας, Επίτιμος Άρεοπαγίτης, από Άμυγδαλιά Δωρίδας

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

14. ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠ' ΤΗ ΦΩΚΙΔΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

5. Η Καστριώτισσα

22. Άγιαθυμιώτικα ΝΕΑ

27. Πενταγιώτικοι Στοχασμοί

Ἀπαγορεύεται ἡ μερική ἢ ὀλική ἀναπαραγωγή τῶν κειμένων, ἡ ἀναδημοσίευση, ἡ ἀποθήκευση σέ ὁποιοδήποτε σύστημα ἠλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοαντιγραφικό καί δέ μεταβιβάζεται σέ καμιά μορφή καί μέ κανένα τρόπο κείμενο, χωρίς προηγούμενη ἔγγραφη ἄδεια τοῦ συγγραφέα ἢ τοῦ περιοδικοῦ.

